

Eddie Scholl

Eddie Scholl

Dick Lont schrijft in 1986 in het Philidorforum: *Eddie Scholl is 25 jaar lid van Philidor. Als 25-jarige jongeling nam ik de taak op mij om een stukje samen te stellen. Ik ken hem alleen als een aardige vent uit het eerste die ooit nog eens iets heeft gepresteerd. Speurend in plakboeken verandert dit beeld gaandeweg. Eddie beheerste de krantekoppen in de grote tijd van Fischer, hij speelde remise tegen wereldkampioen Spasski, en meer nog dan van de krantekoppen kwam ik zeer onder de indruk van zijn partijen want die zijn zo sprankelend en scherp, dat is echt schaken. Als dan de plakboeken bijna op zijn is wel het mooist dat plotseling ene Jan Timman het grote nieuws is in Nederland, van hem wordt gezegd dat hij de meest talentvolle speler van Nederland is, zelfs meer begaafd dan Eddie Scholl, en dat blijkt zo'n twintig jaar later een enorm compliment te zijn.*

Eddie Scholl is geboren op 17 oktober 1944 te Leeuwarden. Hij speelt in zijn jeugd bij "Jong Philidor" en wordt op tienjarige leeftijd jeugdkampioen van de club. Daarna voetbalt hij bij Frisia, dat was veel leuker dan schaken.

In het jaar voordat hij eindexamen doet komt de belangstelling voor het schaken weer terug en doet hij mee aan het Friese Jeugdkampioenschap, overigens zonder veel resultaat (Johnny Diekstra was toen verreweg de beste Friese jeugdschaker). Toch blijft hij schaken en met name het schaken bestuderen, vooral uit het Tijdschrift, want veel schaakboeken heeft hij niet voorhanden. Hij speelt in de zomercompetitie van Philidor en meldt zich in Groningen aan bij de Schaakclub Groningen, waar hij met leeftijdsgenoot Jan Jaap Hoepman tot de beste nieuwkomers behoort en datzelfde seizoen al als invaller in de KNSB speelt voor Groningen II. Ook neemt hij deel aan het NOSBO-jeugdkampioenschap waar hij de finaleronde haalt.

Het volgende seizoen wordt hij door Waling Dijkstra samen met de jongere en sterkere Jan Meint Greben in Philidor I gehaald en wint hij het NOSBO jeugdkampioenschap. Dat geeft hem een entree tot het Nederlands jeugdkampioenschap dat een verrassende, met Robbie Hartoch gedeelde, overwinning oplevert. Een beslissingsmatch bestaande uit twee partijen, die georganiseerd wordt door de Schiedamse schaakvereniging, kent een merkwaardig verloop. De eerste partij wordt na een constant overwicht van Hartoch afgebroken in een toreneindspel waarin Hartoch de f- en de h-pion meer heeft. Beide spelers weten dat dit soms remise is, maar ze weten geen van beide hoe. Voordat het eindspel uitgespeeld wordt is de tweede partij geprogrammeerd en die leidt tot een taaie remisestand waarin Scholl iets beter staat. Hartoch biedt dan in beide partijen tegelijk remise aan, wat Scholl aanneemt. Daarna wordt de match verlengd met nog eens twee partijen die beide in remise eindigen. Omdat de inzet een plaats in het wereldjeugdkampioenschap is besluit de KNSB die plaats aan de oudste van de beide

spelers, Scholl, te geven met het argument dat de pas 16-jarige Hartoch nog wel aan bod zal komen. Ontevredenheid in Amsterdam, maar Scholl gaat naar Joegoslavië, waar hij slecht presteert, althans (te) weinig punten haalt. In de voorronde speelt hij goed tegen zowel de favoriete deelnemers uit Rusland en Hongarije, maar verliest beide partijen door onnauwkeurigheden. In een lage finalegroep ontbreekt dan de motivatie om er nog veel van te maken.

De match tegen Hartoch wordt later dat jaar alsnog gespeeld, drie partijen in Amsterdam en daarna drie in Leeuwarden, waarbij Hartoch, die ook door Scholl als de sterkere speler wordt beschouwd, bedongen heeft dat als hij in Amsterdam een 3-0 voorsprong neemt, de partijen in Leeuwarden niet meer gespeeld zullen worden. Zover komt het niet want Scholl houdt de stand in Amsterdam op 1½-1½, waarbij hij steeds het beste spel heeft, en rondt in Leeuwarden de match vastberaden af naar winst. Tevens haalt hij dat jaar de derde plaats in het internationale jeugdschaaktoernooi in Groningen.

In 1965 behaalt hij, verrassend omdat hij een paar jaar weinig geschaakt heeft, een tweede plaats in de reserve-meestergroep A van het IBM-toernooi. Hij wordt die zomer ook Open kampioen van Nederland. In Breda verslaat hij in de laatste ronde titelhouder P.A. Hoogendoorn en krijgt daardoor een betere SB-score dan L.W. te Velde. Hij haalt in de voorronde voor het NK die in Middelburg wordt gespeeld de finale niet door een nederlaag tegen Van den Tol. In deze voorronde heeft Fedde van Wijngaarden wel succes zodat hij speelt in het NK 1965.

In 1966 haalt hij een meesterresultaat in de IBM-meestergroep, waarin hij met 7 uit 9 gedeeld eerste wordt met Ghitescu en Enevoldsen, tegen wie hij remise speelt. Daarnaast wint hij van Konstantinopolski, Hans Müller, Ostojic, PG Bakker en (weer) Hartoch. Het meesterresultaat wordt later ongeldig verklaard omdat Müller niet als titeldrager te boek staat.

In 1967 wordt hij met Philidor I kampioen van Nederland en speelt in de grootmeestergroep van het IBM-toernooi. In dat jaar wordt de voorronde voor het NK in zijn woonplaats Groningen gehouden met zwakke deelname. Krabbé en Scholl plaatsen zich.

In 1968 haalt hij de derde plaats in het Nederlands kampioenschap achter Ree en Zuidema. Voor de partij tegen Zuidema krijgt hij de schoonheidsprijs. In 1969 wordt hij zesde in het Hoogovenstoernooi en achtste in het Nederlands kampioenschap.

Het hoogtepunt komt in 1970 als hij met Zuidema gedeeld winnaar wordt van het tweede Friesche Vlagtoernooi om het kampioenschap van Nederland. Hij wint de beslissingspartij die nodig is als de beslissingsmatch in 3-3 eindigt en wordt dus de eerste Friese landskampioen.

Over die match schrijft hij zelf in Schaakbulletin in 1970:

Mijn match met Zuidema

Na vier partijen, Zuidema had de stand op 2½-1½ gebracht, schatte ik de kans om de match alsnog winnend te beëindigen op 20%. Na de vijfde partij echter, waarin ik geen voordeel wist te verwerven, was ik er zeker van, gezien mijn gebrekkige openingsreper-toire als zwartspeler, alle kansen te hebben verspeeld.

In arren moede besloot ik een systeem te proberen, waarbij ik althans niet gehinderd zou worden door een overmaat aan kennis. De gevolgen bleven niet uit. Al spoedig bereikte ik een akelige, gedrongen stand, die Zuidema weinig gelegenheid tot misgrepen bood. Het enig dat ik nog wist te verzinnen was een bizarre torenmanoeuvre, waarvan de grote bezwaren bij een eenvoudige nadere analyse in het oog springen. Zuidema begon op dat moment dan ook op winst te spelen, deed dat, blijkbaar toch door nervositeit geplaagd, erg slordig, raakte tenslotte volledig van de kook om met zijn 41e zet (dus na de tijdcontrole) de partij geheel weg te geven.

Door deze wonderbaarlijke ontsnapping zaten we de volgende dag, beiden doodmoe (gemiddelde lengte van de 7 partijen 48½ zet) opnieuw tegenover elkaar, met Zuidema als witspeler. Tot de 16e zet volgden we onze partij uit het eigenlijke kampioenstoer-nooi, daarna week Zuidema af. Om een voorbereide variant te vermijden, nam ik mijn toevlucht tot een kleine verwisseling van zetten, hetgeen onverwacht succes sorteerde. Gedeprimeerd door het feit dat er nu een stelling op het bord verscheen die hij juist had willen vermijden, bood Zuidema verder nog maar zwak verweer, mij daarmee aan de titel helpend.

Overigens, niet alleen de finale van deze slopende match was opmerkelijk. Ook over de voorgaande vier partijen valt nog wel het een en ander te vermelden. Zo besefte Zuidema, na een wisselvallig verlopen tijdnoodduel in de eerste partij niet hoe goed hij stond en wikkelde af naar remise, terwijl ik in de derde partij, in een stelling die moeilijker te verknoeien dan te winnen leek, volledig ineensloot. In de vierde partij, die Zuidema winst opleverde, moest ik zorgeloos spel met pionverlies bekopen, verdedigde me daarna goed en wist een remise-eindspel te bereiken dat door een krankzinnige bévu op de 55e zet desondanks verloren ging.

Terugkijken op deze match geloof ik te mogen zeggen dat zowel Zuidema als ik onder onze vorm in het eigenlijke toernooi bleven, anderzijds stelt het spelen van een match andere eisen dan het deelnemen aan een toernooi en is m.i. nog slopend.

Gezien het geringe krachtsverschil tussen ons, was de gelukkigste voorbestemd om te winnen en dat was ik blijkbaar.

Zuidema - Scholl

beslissingsmatch Nederlands Kampioenschap 1970, zevende en laatste partij
Spaans

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 Pf6 5. 0-0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3
0-0 8. c3 (In de vierde partij toonde Zuidema de Marshallvariant, die ik overigens niet
gespeeld zou hebben, te vrezen en stelde zich met 8. d3 tevreden)
8. .. d6 9. h3 Pa5 10. Lc2 c5 11. d4 Dc7 12. Pbd2 Pc6 13. dxe5 dxe5 14. Pf1 Le6
15. Pe3 Tad8 16. De2 c4 17. Pg5 (Tot hier speelden we à tempo onze zetten uit het
Nederlands kampioenschap na. Blijkbaar had Zuidema het een en ander voorbereid,
want met Pg5 gaat hij in op een variant die niet bijster gunstig voor wit bekend staat.
Een andere zet dan het gebruikelijke
17. .. h6 leek me dan ook op zijn plaats) 17. .. Lc5 18. b3 (Op deze manier komen we
toch weer in een bekende variant, die Zuidema juist wilde omzeilen. Van enkele kanten
werd 18. Pd5 als beter aanbevolen, maar na 18. .. Lxd5 19. exd5 Pe7! (*natuurlijk niet*
19. .. Txd5 20. Pxf7) 20. Dxe5 Ld6 21. De2 Pexd5 staat zwart goed) 18. .. h6 19.
Pxe6 fxe6 20. Tf1 (Bekend is in deze stelling 20. Td1 dat enkele malen na 20. .. Pd4
21. cxd4 exd4 22. Pxc4 bxc4 23. bxc4 d3 24. Txd3 Pg4 25. Dxxg4 Txf2 26. Le3
Lxe3 27. Txe3 Txc2
28. Tg3 De5 tot remise leidde, onder andere Suetin - Nei, USSR 1996)
20. .. Df7! (Misschien helemaal niet zo'n goede) 21. Pxc4 (Dit avontuur loopt slecht
af. Zuidema overzag hier na 21. bxc4 bxc4 de uitstekende mogelijkheid 22. La4! en
zwart moet maar zien hoe hij compensatie voor de pion krijgt) 21. .. bxc4 2. Dxc4 La7
23. Dxc6 Pg4!

24. Le3 (De andere mogelijkheid 25. hxxg4 Lxf2+ 26. Kh1 (of h2) Df6 27. g5 Dg6!
28. Txf2 Txf2 verliest sneller) 24. .. Pxe3 25. fxe3 Lxe3+ 26. Kh2 Dxf1 27. Txf1
Txf1 28. Dxe6+ Kh7 (De witte koning zit in een matnet, de ontsnapping eraan kost
hoge materiële offers) 29. Kg3 Td2 30. Lb1 Lf4+ 31. Kh4 Lg5+ 32. Kg3 (32. Kh5
dan 32. .. Tf6 en mat te beginnen met g6) 32. .. Lf4+ 33. Kh4 Lg5+ 34. Kg3 T1f2 35.
h4 Txxg2+ 36. Kh3 Lf4
37. Df5+ Tg6 38. Dxf4 (Leidt nog tot een kleine komedie) 38. .. exf4 39. e5 (Ik dacht
dat Zuidema zich mat wilde laten zetten en speelde 39. .. Tg3 mat. In mijn opwinding

had ik de penning van Tg6 niet opgemerkt. Aangezien ik geen enkele reglementaire zet met de toren kan doen, mocht ik) **39.** .. **h5** (spelen en capituleerde Zuidema tegelijkertijd.) 0 -1.

(Aantekeningen Eddie Scholl in Schaakbulletin)

In hetzelfde jaar speelt hij in het IBM-toernooi en haalt 6 uit 11, met remises tegen de nummers 2 tot en met 7 van de ranglijst. De Leeuwarder Courant plaatst onder een grote kop 'Scholl bedwingt Boris Spasski' het volgende stukje over de partij:

Terug naar Spasski-Scholl, het duel der kampioenen. De Leningrader grootmeester als wereldkampioen, Scholl als landsheer, maar dat pas sinds zes weken geleden een nerveuze titelmatch met Zuidema in zijn voordeel werd beslist. Totnogtoe maakt Scholl, die met gemengde gevoelens dit grootmeestergebeuren tegemoet is getreden, zijn titel beslist waar. Hij had gisteren, na een gesloten Spanjaard, betrekkelijk weinig ruimte, maar wist de communicatie tussen de vleugels perfect te organiseren. Hij bracht daartoe bijvoorbeeld zijn koning van g8 naar a8, een manoeuvre die een actief verdedigen op de andere vleugel mogelijk maakte. Er werd afgebroken, geanalyseerd en hervat, waarna Spasski spoedig met een handgebaar erkende, dat hij op het hoogste niveau contra had gekregen.

In 1970 komt hij in de Olympiade te Siegen aan het eerste bord uit. Hij speelt vooral in de voorronden uitstekend en scoort zes punten uit acht partijen, waarbij slechts één nederlaag, tegen Uhlmann. De kans om tegen Fischer te spelen mist hij want de wedstrijd valt op zaterdag en Fischer speelt niet op die dag. In de finalegroep B haalt hij vijf uit tien en verliest slechts van Larsen. Overigens betekent dit resultaat aan het eerste bord zijn tweede meesterresultaat.

Na deze olympiade verdwijnt Scholl uit de internationale schaakarena en doet alleen nog vier keer mee aan het Nederlands kampioenschap met als resultaten een derde, achtste, vijfde en zesde plaats. In 1983 wordt hij door de KNSB benoemd tot Nationaal Meester, wat hem een ironisch commentaar ontlokt over de inflatie van schaaktitels. Hij blijft een dragende kracht van het eerste tiental, als speler, als schrijver over de wedstrijden van het eerste in het Philidorforum en als teamleider van 1988 tot 1993. Hij wint met een Philidor-viertal het Nederlands kampioenschap snelschaken in 1997, zijn vierde Nederlandse titel.

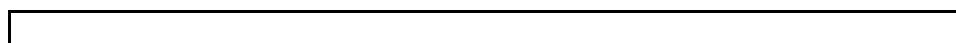
In het seizoen 1996-1997 doet hij ook voor het eerst mee aan de interne competitie van Philidor en wordt ook clubkampioen.

Scholl is in het dagelijks leven wiskundeleraar aan het Stedelijk Gymnasium van Leeuwarden, heeft nog heel lang gevoetbald, onder andere met Wietze Jongsma in een zaalvoetbalteam, en rijdt elk jaar een keer de elfstedenroute op de fiets.

Van 1947 tot 1997

Rustige jaren

Over de jaren na de jubileumviering in 1947 schrijft Waling Dijkstra in 1972: *Er moest weer hard worden gewerkt en het accent van de levensomstandigheden kwam te liggen op de wederopbouw. Dijkstra moest wegens drukke werkomstandigheden aftreden als voorzitter en werd opgevolgd door B. Ondersteijn, die deze taak uiterst verdienstelijk voortzette en later weer werd opgevolgd door S. de Bruin, eveneens een uitstekende voorzitter.* Na de feestelijkheden moet Philidor het met het oog op de financiën rustig aan doen. Dit duurt tot 1953, want dan wordt er nog steeds geld ingezameld om *met onze lankmoedige schuldeisers definitief af te rekenen.* Van 1948 tot 1951 verschijnt geen clubblad en worden er vrijwel geen toernooien georganiseerd. Er is over die periode heel weinig bewaard gebleven.

Briefpapier van Philidor in de naoorlogse jaren

Ons Maandblad

Na de bevrijding verschijnt Ons Maandblad weer in mei 1947; in de loop van dat jaar worden in totaal vier gestencilde nummers uitgegeven. In januari 1948 komt het blad nog een keer uit om daarna voor een paar jaar te verdwijnen.

Maar in februari 1951 is Ons Maandblad terug. De herverschijning is voornamelijk het werk van secretaris Albert van der Wal, die vervolgens jarenlang de eindredactie in handen houdt en ervoor zorgt dat het blad een blijvertje wordt. Met de informatie uit het clubblad kan de stand van zaken worden opgemaakt. Philidor speelt nog steeds op vrijdagavond, maar nu in hotel Amicitia op de Wirdumerdijk, nadat van 1941 tot 1950 in De Harmonie is gespeeld. Het ledental is 120. Daarnaast wordt de mogelijkheid geopend om donateur te worden. 1951 is het jaar van Mulder van Leens Dijkstra, want

hij wordt zowel kampioen van Philidor met 6½ uit 7 voor Van der Bijl (5½/9), Van den Tol (5/7) en Kramer (4/5), als van de FSB, voor Sjoerd Zondervan, Harm Boven en Jan van Vliet. De uitslag van de interne competitie laat een euvel zien dat tot in de zestiger jaren zal voortduren: de competitie wordt niet volledig uitgespeeld en er is dus een 'eindstand' met een zeer wisselend aantal gespeelde partijen.

Nieuwe statuten

Op 4 oktober 1951 worden nieuwe statuten en reglementen vastgesteld. Het clubblad zegt dat de oude meer dan honderd jaar oud waren, maar dat klopt niet helemaal want na de fusie met Vriendenkring is in 1904 een gewijzigd reglement opgesteld waarvan de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag een exemplaar bezit. We nemen dus aan dat dit de eerste herziening sinds 1904 is. In de statuten wordt vastgelegd dat het bestuur naast voorzitter, secretaris en penningmeester een bibliothecaris en een commissaris van materiaal heeft. De functie van wedstrijdleider wordt door de ledenvergadering eraan toegevoegd bij de bespreking van het competitie-reglement van de winterwedstrijd. Ons Maandblad noemt de wedstrijdleider dus wel als bestuurslid. Behalve de ballotage, die nog blijft bestaan, staan er in de statuten en het huishoudelijk reglement geen zaken die nu vreemd overkomen.

Competitiereglement

De competitie wordt gespeeld in klassen van maximaal veertien, voor de beide hoofdklassen, of zestien deelnemers. Voor 1 januari moet 40% van de partijen zijn uitgespeeld, voor 1 maart 70% en voor 1 mei moet de competitie zijn beëindigd. Er wordt gespeeld volgens een aan het begin van het jaar gepubliceerd schema en het tempo in de hoofdklassen is 40 zetten in twee uur. De partijen beginnen stipt om half acht.

Het clubkampioenschap wordt verspeeld in een halve competitie van de nummers één en twee van de beide hoofdklassen, bij gelijk eindigen beslist het bestuur!

Zoals reeds gezegd berust de leiding bij een wedstrijdleider, benoemd door het bestuur, die wordt bijgestaan door groepsleiders. Opmerkelijk is artikel 21: *Hij, die niet medespeelt in de Wintercompetitie, kan geen rechten doen gelden op opstelling in het 1e en 2e tiental.*

In grote lijnen is deze opzet van de wintercompetitie gelijk gebleven tot 1977, toen de laddercompetitie werd ingevoerd. Overigens wordt in 1953 al overgegaan op één hoofdklasse waarin om het kampioenschap wordt gespeeld.

Kampioenschappen

Van 1952 tot en met 1955 heerst Kramer als vanouds zowel in de interne competitie om het kampioenschap van Philidor, toen winterwedstrijd of wintercompetitie genoemd, als in het Fries Kampioenschap. In de winterwedstrijd blijft hij kampioen tot 1966, het Fries Kampioenschap laat hij na 1955 aan zich voorbijgaan, met uitzondering van 1963 als hij op dringend verzoek van Waling Dijkstra, nog steeds voorzitter van de FSB, weer een keer meedoet maar Theun van den Tol voor moet laten gaan.

Bestuur 1950-1955

Het bestuur bestaat in deze periode uit voorzitter B. Ondersteijn, secretaris A. van der Wal, penningmeester A.S. Kas, vice-voorzitter G. Klinkenberg, tweede secretaris (of bibliothecaris) H. Kramer, commissaris van materiaal J. van Beek en wedstrijdleader K.D. Mulder van Leens Dijkstra. Albert van der Wal verzorgt ook Ons Maandblad, waarvan in tegenstelling tot wat de naam aangeeft, het eerste jaar acht nummers verschijnen, dan drie keer vier nummers per jaar en in 1955 (het gaat dan nog per kalenderjaar) zes nummers. Na een jaar in Amicitia wordt vanaf oktober 1951 gespeeld in de achterzaal van De Klanderij en Philidor zal daar achttien jaar blijven. De contributie wordt dan ook verhoogd en vastgesteld op f 15,- voor seniorleden en f 7,50 voor juniorleden (jonger dan 18 jaar). Tot 1963 blijft de contributie op dit niveau.

Toernooien

De Philidortraditie om toernooien te organiseren staat door gebrek aan geld op een laag pitje. Na de Friese schaakdagen op 2 en 3 november 1951 met simultaanseances door Euwe, Sämisch, Kramer, Van den Tol en Mulder van Leens Dijkstra is er pas in 1954 weer een toernooi. Van 22-27 november wordt een matig bezette zeskamp om de Burmania-bokaal gespeeld, maar er zijn ditmaal twee spelers uit Dortmund, waardoor de hoofdgroep een internationaal tintje krijgt. Buiten de hoofdgroep worden nog vier andere zeskampen gespeeld. De financile basis van dit toernooi wordt gelegd door de offervaardigheid van verschillende Philidor-leden en de grote activiteit van een voorbereidingscomité onder leiding van Albert van der Wal. De fraaie recreatiezaal van het Burmaniahuis wordt gratis ter beschikking gesteld door de Algemene Friesche Levensverzekeringsmaatschappij. De uitslag van de hoofdzeskamp is: 1. C. Orbaan 4½, 2. H. Kramer 4, 3. K.D. Mulder van Leens Dijkstra 2½, 4/5. H. Bunt en G. Willners 1½, 6. H. Kohn 1 pnt. De laatste twee spelers zijn afkomstig uit Dortmund. De Friese zeskamp wordt gewonnen door H. Slaterus, de bedrijvenzeskampen door M. Jaasma en B. Pitstra en de club-zeskamp door S. Wouda.

Het is de oefening voor een groot evenement. In 1955 worden de bondswedstrijden van de KNSB weer in Leeuwarden gehouden, voor de derde maal nadat ze eerder in 1904 en 1941 hier plaatsvonden. Ons Maandblad schrijft er in september 1955 over: *De in Leeuwarden vorige maand gehouden Bondswedstrijden zijn buitengewoon geslaagd verlopen. Het kan ook welhaast niet anders, want menig Philidor-lid heeft aan de organisatie van dit tournooi hard medegewerkt. Dat er heel wat viel te doen, voordat in de volledig bezette Harmonie de klokken voor het eerst in beweging werden gezet, laat zich begrijpen. Vele onzer leden hebben aan deze Bondswedstrijden deelgenomen en wij zijn er van overtuigd, dat het hun niet heeft gespeten. Philidor-kampioenen hebben de sterkst bezette groepen niet opgeleverd, doch eervolle plaatsen wisten o.m. Mulder v. Leens Dijkstra en Arjen Tilstra te bezetten. Ook ons vroeger lid J.C. van Vliet leverde een keurige prestatie door in de achtkamp IIB als derde, doch vóór Waling Dijkstra en o.a. Ds. C.J. v. Royen (ook al een oud-lid van onze club) te*

eindigen. Mulder van Leens Dijkstra werd vierde in het Open Kampioenschap achter Roessel, Van Donk en Crabbendam.

De competitie van de Friese Schaakbond

Leen Scholl schreef voor dit boek de volgende impressie van competitieschaak:

Wie wil ervaren hoe leeg en hoe ruim Friesland wel is, die raad ik aan om als speler van een schaakteam op winteravond bij donker de provincie in te rijden voor het spelen van een competitiewedstrijd in een of ander afgelegen dorp. Gingen we onze kunsten vertonen in een plaats die niet te ver van Leeuwarden lag, dan viel de reis nogal mee, maar minder leuk werd het als wanneer we 's nachts bij kou en gladde wegen, bij regen of mist naar een bestemming ergens in de Lege Geaën of bij de Waddenzee moesten rijden. Om nog niet te spreken van nachtelijke reizen naar plaatsen buiten de provincie als Steenwijk of Emmeloord, waar ook al schaakclubs in de Friese competitie speelden.

Bij de langste reizen moesten we soms om zes uur al vertrekken om op tijd op de plaats van bestemming te zijn, waar de strijd dan om half acht zou moeten beginnen. Omdat de werkende mens in die prehistorische jaren nog door een 48-urige werkweek geteisterd werd, zagen sommige van onze spelers niet eens kans om voor hun vertrek fatsoenlijk te eten.

Wanneer we dan tegen half acht onze bestemming hadden bereikt, en onze gastheren gingen begroeten, dan troffen we meestal slechts enkele bestuursleden aan, bezig met het opzetten van borden en stukken. Zij spraken er hun waardering over uit, dat wij "zo mooi op tijd waren" en verzuimden niet ons minzaam mede te delen dat enkelen van hen "wegens omstandigheden" niet precies op tijd konden komen. Dan wisten we wel genoeg: het zou weer eens een heel laat thuiskomertje worden, want de wedstrijd zou veel later dan op de reglementaire tijd beginnen.

Over de omstandigheden waaronder in het verleden dergelijke expedities plaatsvonden, werd nu en dan in het clubblad iets aan de vergetelheid ontrukkt. Over een wedstrijd die in maart 1952 in het dorp B. werd gespeeld, lezen wij in het clubblad het volgende: *Het blijspel werd opgevoerd in het gymnastieklokaal van een oude school, slechts verwarmd door een armzalig potkachelkje, zodat al spoedig het geluid der laaiende vlammen overstemd werd door tandengeklapper. Onze gastheren hadden blijkbaar ook last van de kou, want na de gebruikelijke en onmisbare 'schiegbedjes' van de resp. voorzitters, schaarden zij zich, heel hoffelijk en gastvrij, aan die kant van de tafel, die zich het dichtst bij de kachel bevond. Overigens was de tegenstand die wij ondervonden even slap als de 'koffie', die ons (tegen betaling) werd 'geoffreerd', zodat de overwinning geen moment in gevaar geweest is. Geen wonder dat onze spelers ondanks hun verstijfde ledematen in de beste stemming huiswaarts keerden; het gezoem van de autobusmotor klonk hun in de oren als een overwinningfanfare.*

Bestuur treedt af

Ons Maandblad bericht in september 1955:

HET BESTUUR TREEDT AF!

Na lang wikken en wegen is het er dan toch van gekomen: Het bestuur van "Philidor 1847" heeft gemeend in het belang der club te handelen door in zijn geheel af te treden. Een uitzondering in deze is gemaakt door onze penningmeester, dhr. Kas, die, op aandrang van het bestuur er tenslotte in heeft toegestemd zijn functie dit jaar nog niet ter beschikking te stellen. Ongetwijfeld zullen al onze leden deze beslissing van dhr. Kas toejuichen. Een zo geziene figuur en uitermate geschikte penningmeester valt moeilijk op korte termijn te vervangen. Veel onzer leden zullen dit aftreden van het bestuur niet dadelijk kunnen vatten. En begrijpelijk, daar het bestuur steeds van mening is geweest, dat het weinig zin heeft de diverse meningsverschillen welke zich de laatste tijd in het bestuur voordeden, aan de grote klok te hangen. Dat zou alleen maar het prestige van de club naar buitenuit kunnen schaden!

Daar er geen homogeniteit in het bestuur meer viel te bereiken en de meningsverschillen zich steeds meer toespitsten is, om aan deze ongewenste toestand een einde te maken, uiteindelijk besloten tot en bloc aftreden, terwijl geen der aftredende bestuursleden zich herkiesbaar zal stellen. Gelukkig beschikt "Philidor" nog over voldoende prominente figuren om de leiding van onze club op zich te nemen. Er kan thans weer een frisse wind gaan waaien, waardoor de "Philidor"-hemel weer geheel zal kunnen opklaren. Dat het nieuwe bestuur er in zal slagen de Kon. Schaakclub "Philidor 1847" nog meerdere roem te doen vergaren, is de welgemeende wens van het aftredende

BESTUUR.

In het volgende nummer presenteert het nieuwe bestuur zich: voorzitter S. de Bruin, vice-voorzitter C. Sjoerdsma, secretaris G. de Jong, penningmeester A.S. Kas, wed-

strijdleader S. Tempel, bibliothecaris en commissaris van materiaal J. van Beek, redacteur A. Tilstra (vanaf 1 januari, voorlopig blijft Van der Wal die taak uitvoeren). S. (Sytze) de Bruin was lid van Philidor van 1946 tot kort voor zijn overlijden in 1996. Hij was een integere man die zijn leven in dienst stelde van de drankbestrijding en het socialisme. In beide bewegingen bekleedde hij belangrijke functies. Hij was voorzitter van 1955 tot 1959. Het clubblad geeft geen verdere opheldering over het aftreden. Wij hoorden dat er een kwestie speelde rond de keuze van de drukker voor het clubblad, waarbij de vertrouwelijkheid van de aanbiedingen door een van de bestuursleden zou zijn geschonden.

Kandidatentoernooi

Waling Dijkstra schrijft in 1972: *Een grote gebeurtenis was het kandidatentoernooi om het wereldkampioenschap 1956, dat een week in Leeuwarden werd gespeeld in de Beurs. Een Philidor-comité bestaande uit het trio Waling Dijkstra, Albert van der Wal en Kas wist dit samen met de FSB, waarvan Dijkstra al vele jaren voorzitter was, naar Leeuwarden te krijgen dankzij veel geldelijke steun van stad en provincie, en vooral van de Algemene Friesche Levensverzekeringsmaatschappij, die gedurende die week het hotel Lauswolt ter beschikking stelde. Hier logeerden de grootmeesters Smyslov, Keres, Bronstein, Spassky, Geller, Panno, Filip, Szabo, Petrosian en Pilnik en het werden onvergetelijke dagen. De prachtig versierde grote bovenzaal van de Beurs was gevuld met een enthousiaste menigte. Een enorme propaganda.*

De wintercompetitie

Kramer wordt steeds eerste, maar achter hem komen op de eervolle tweede plaats vanaf 1954 eerst twee keer Van den Tol en daarna Tilstra, D. Boven, Mulder van Leens Dijkstra, nog eens Van den Tol, weer D. Boven en dan twee keer Van der Bijl. Dan is er in 1963 een onafgemaakte competitie. Vanaf 1964 komt Paul Boersma op: twee keer tweede en in 1966 wordt Kramer eindelijk afgelost als kampioen als Boersma ook tot zijn eigen verrassing met 1½-½ een beslissingsmatch wint die nodig is als beiden 12½ uit 14 scoren.

Insigne

In december 1956 meldt het clubblad dat een clubinsigne bij de penningmeester te verkrijgen is voor f 1,75: *Mij is al verschillende malen gevraagd, wat dat speldje te betekenen had, waarna ik daarover uitleg gaf, dus propaganda maakte. Het bestuur doet hierbij een beroep op de clubliefde van de leden, zich te tooien met ons insigne, en het hoopt en rekent er op, dat op het feest ter gelegenheid van het 110-jarig bestaan, alle leden ons insigne zullen dragen.*

Systeem Keizer niet haalbaar

Arjen Tilstra heeft op de jaarvergadering van 1956 het systeem Keizer aan de orde gesteld. Het is volgens hem met dit systeem mogelijk 'onfeilbaar' de sterkte van iedere

speler te bepalen. De wedstrijdleader (toen S. Tempel) heeft het bestudeerd en is tot de conclusie gekomen: *dat het prachtig werkt, maar in de praktijk alleen voor kleine clubs te gebruiken is. Immers, iedere week moet opnieuw van elke speler de puntenwaardering worden uitgerekend en opgemaakt om de juiste rangorde vast te stellen. U zult begrijpen dat het een onbegonnen werk is om dit in de avonduren na de dagelijkse arbeid te doen.*

Jeugdschaaktoernooi

De FSB organiseert een jeugdschaaktoernooi op 5 januari 1957 in het clublokaal van ODI aan het Zuidvliet 14 te Leeuwarden. Groep B (17-18 j) wordt gewonnen door Wim Ooiman voor Fedde van Wijngaarden. Groep F (12-15 j) wordt gewonnen door Eddie Scholl met 3 uit 3.

110-jarig bestaan

Op 12 november 1957 vieren 140 leden en genodigden in De Groene Weide het 110-jarig bestaan met een grote feestavond, waarop na de toespraken de rederijkerskamer Ten Kate een blijspel opvoert en er tot twee uur wordt gedanst. Op 30 november wint Philidor de massakamp tegen de FSB met 41-20. Het is een traditie die op voorstel van Kramer weer in ere wordt hersteld en waarvoor Waling Dijkstra een bokaal ter beschikking stelt.

Drama op clubavond

Op de clubavond van 31 januari 1958 wordt de oud-voorzitter E.J. Hoexum door een hartverlamming getroffen en hij overlijdt ter plaatse. Het ongelukkige voorval laat een diepe indruk na bij veel schakers en Haije Kramer schrijft in het februarinummer van Ons Maandblad een prachtig In Memoriam.

Jeugdschaak komt niet van de grond

In Ons Maandblad wordt ook melding gemaakt van een tweede poging om het jeugdschaken te organiseren. Er zijn zes leden bereid hierbij te helpen maar de opkomst van de jongeren is zo slecht dat de poging na vier keer wordt gestaakt.

Bestuur vernieuwd

In september 1959 wordt het bestuur vernieuwd. D.M. van Ekelenburg volgt S. de Bruin op als voorzitter en G. de Jong is de opvolger van A.S. Kas die het na elf jaar als penningmeester welletjes vindt. Verder bestaat het bestuur nu uit: tweede voorzitter S. Tempel, secretaris C. Sjoerdsma, wedstrijdleader J. de Groot, commissaris materiaal J. van Beek, bibliothecaris A. Nieuwland, redacteur A.R. van der Linden en adviseur H. Kramer.

Van Beek is legendarisch geworden vanwege zijn zorg voor het materiaal, hij komt in verschillende verhalen in dit boek voor. Over de bibliotheek is in het clubblad zelden iets terug te vinden, een enkele keer wordt een aanvulling gemeld. Van der Linden

verzorgt zes jaar het clubblad en wordt in 1962 opgevolgd door L.J. Scholl. De 'Zilveren Toren' wordt geïntroduceerd, een spaarpot bestemd voor de jubileumbijdrage van f 1,- per lid die de FSB vraagt voor haar jubileumfonds. (*Als het even kan: geen contributieverhoging*.) Gevraagd wordt 5 cent per lid per maand.

Ons Maandblad wordt Philidorforum

Eind 1962 moet een nieuwe editie clubbladen, bestaande uit tien nummers (vijf nummers per jaar) worden voorbereid. Er wordt besloten daarvoor geen stencilwerk meer te gebruiken, maar over te gaan op drukwerk, waarbij een drukker wordt gevonden die ook advertenties zal werven om de uitgave te bekostigen. Al gauw blijkt dat die beslissing niet verstandig is geweest: de contacten met de drukker verlopen namelijk zeer stroef; de beschikbare ruimte wordt grotendeels opgeslokt door de advertenties en er blijven te weinig bladzijden over voor de redactie, die intussen is overgenomen door L.J. Scholl. Als in januari 1964 de tien overeengekomen nummers zijn verschenen, wordt besloten om voor de volgende editie terug te vallen op stencilwerk en om, terwille van de clubkas, de advertentiewerving met al het werk dat daar bij hoort, in eigen hand te nemen. Aangezien het steeds ondoenlijk was gebleken iedere maand een clubblad uit te geven, wordt de naam Ons Maandblad gewijzigd in 'Het Philidorforum', een naam die tevens de functie van het clubblad beter weergeeft, namelijk een ontmoetingsplaats van de leden te zijn. De nieuwe editie met voorbedrukte advertenties op omslag en enkele binnenbladen zal 12 forse clubbladen van gemiddeld 26-30 bladzijden omvatten en die clubbladen zullen binnen een tijdvak van twee jaar moeten verschijnen. Aldus geschiedt, waarna ook de penningmeester een tevreden geluid laat horen, omdat het clubblad voor de eerste maal geheel self-supporting is.

Toernooien in de zestiger jaren

Philidor gaat na een rustperiode van vier jaar weer toernooien organiseren: de Rivellatoernooien in 1960, 1961 en 1962. Het zijn vierkampen die eerst op drie doordeweekse avonden gespeeld worden en daarna op vrijdagavond en zaterdag. In 1961 doet de Nederlandse kampioen H.L. Tan mee en wint de invitatiegroep voor Kramer. Het jaar daarop valt het toernooi samen met een massakamp tegen de Schaakvereniging Werder uit Bremen, een match die Philidor met 19-13 wint, waarna een gezellige avond volgt en de volgende dag een bezoek gebracht wordt aan de Keukenhof. Overigens was een jaar eerder de uitwedstrijd met 14½-7½ verloren gegaan.

In 1960 beginnen ook de jaarlijkse V&D-simultaanseances. Voor velen is dit de eerste kennismaking met de wondere wereld van de topschakers en de beroemdheden die door Nederland reizen hebben een grote propagandistische uitstraling. Leeuwarden zal tot 1975 een vaste pleisterplaats zijn, waarbij meestal gespeeld wordt in Zalen Schaaf.

Nieuw zijn ook de WaDa-trainingstoernooien, genoemd naar het koppel Waling Dijkstra-Van Dam, dat dan de leiding heeft van het eerste tental en de aanstormende

jeugd gelegenheid wil geven tegen de gevestigde krachten te spelen. Ook de Friese jeugdkampioen wordt uitgenodigd, ook als het geen Philidorlid is, zoals Johnny Diekstra in 1963.

In 1967 bestaat het WaDa-toernooi uit twee zeskampen voor de voorronden, één in Leeuwarden (Van den Tol 4, De Groot 3½, Ooiman 3, Van Wijngaarden, Van der Lei en Kromhout 1½) en één in Groningen (Greben 4, Scholl 3½, Te Velde 2½, Hazenberg 2½, Hoitsma 1½, Boersma 1). De eerste drie van elke voorronde spelen in augustus in een finale-zeskamp (Te Velde en Van den Tol elk 3½/5).

In maart 1966 wordt in het kader van de viering van het 60-jarig bestaan van de Friese Schaakbond voor de zesde keer gestreden om de Burmania-bokaal. Voor het zover komt moeten de Philidorleden, die als vanouds bij de voorbereiding zijn betrokken, veel hindernissen uit de weg ruimen. De fraaie kantine wordt weer gratis ter beschikking gesteld door de Algemene Friesche Levensverzekeringsmaatschappij. Vier Leeuwarder bedrijven schenken geld, de gemeente laat zich door het toekennen van een subsidie van haar beste kant zien en de FSB zorgt voor dekking van eventuele tekorten. De einduitslag in de hoofdgroep is: 1. J.H. Donner 7, 2/3. E.C. Scholl en H. Bredewout 4, 4/5. H. Kramer en C. Orbaan 3½, 6. A. Tilstra 3, 7/8. L.W. Te Velde en W. Ooiman 1½ pnt.

Van 7-12 augustus 1967 worden voor de vierde keer de bondswedstrijden in Leeuwarden gehouden. In De Harmonie zijn er 201 deelnemers, waarbij van de Philidorleden Paul Boersma het beste resultaat boekt door op de gedeelde eerste plaats te eindigen in de hoofdgroep om het Open Kampioenschap van Nederland.

De jaren zestig worden afgesloten met het eerste Friesche Vlagtoernooi om het kampioenschap van Nederland dat gespeeld wordt in de kantine van de CCF.

De contributie wordt verhoogd

Op de ledenvergadering in 1963 stelt het bestuur voor de contributie te verhogen tot f 21,- maar de vergadering wil het optrekken tot ongeveer het landelijke peil. Men acht de chronische begrotingstekorten en de beperkte financiële middelen niet in overeenstemming met de standing en reputatie van Philidor en stelt de contributie vast op f 24,- voor senioren en f 7,50 voor junioren.

Scholl jeugdkampioen

Op 28 december 1963 wordt Eddie Scholl in een beslissingswedstrijd met Robbie Hartoch jeugdkampioen. Het Philidorforum schrijft: *Een groot succes voor deze jonge en veelbelovende speler, die metertijd voor Philidor een tweede voorvechter naast Kramer zal zijn.*

Philidor met paard op stap

Philidor is op 9 maart 1966 in de RAI te Amsterdam vertegenwoordigd bij de nationale manifestatie 'Aanbieding Bruidsboeket', ter gelegenheid van het huwelijk van onze kroonprinses. Het is een gevolg van het feit dat onze club een van de 14 Friese

verenigingen is die het predikaat 'Koninklijk' mag voeren. Met hulp van Arjen Sevenster verschijnt Philidor met het echte paard Pegasus in de RAI en met een snel gefabriceerd vaandel, dat in een recensie het compliment van "het meest tv-genieke vaandel" krijgt. Dit vaandel is nog steeds in het bezit van de club en is te zien op de foto van Philidor I uit 1967.

De FSB-competitie

Het eerste tiental speelt in de jaren zestig om het kampioenschap van Nederland, het tweede wordt drie keer kampioen van de FSB en speelt daarna in de tweede klasse van de KNSB. Het derde tiental komt uit in de hoogste klasse van de FSB (eerste klasse en vanaf 1963 hoofdklasse genoemd), wordt in 1966 kampioen en verdient zelfs promotie naar de KNSB. Het kampioensteam onder aanvoering van J. Lont bestond uit: J. Lont, A. Sevenster, H. Onderstijn, J.W. van Luijk, J.L. Lont, S. Duintjer Tjebbens, J. Ultzen, J. van Polen, H. Kromhout en H. van Leeuwen.

Philidor IV wordt in 1963 kampioen in de derde klasse, promoveert in 1966 naar de hoofdklasse van de FSB en wordt in 1967 direct kampioen. Dat kampioensteam bestond uit: J. Diekstra, L.J. Scholl sr., H. Kromhout, D.M. van Ekelenburg, M. Kramer, R. van Steenvoorn, J. van der Schaaf, G. Fuykschot, Mevr. M. van den Tol en J.U. Postma. Het succes wordt behaald ondanks de handicap dat het team zijn meest prominente spelers meer dan eens heeft moeten 'uitlenen' aan het derde en zelfs wel aan het tweede tiental, waardoor enkele van die spelers volgens het competitie-reglement niet meer in Philidor IV mogen worden opgesteld. Het meest in hun schik zijn de spelers van Philidor IV met een fraaie 7-3 overwinning die in een van de laatste ronden behaald wordt tegen Heerenveen I, dezelfde tegenstander die een jaar eerder in het Posthuis te Heerenveen Philidor III met 8½-1½ had 'ingemaakt', een gebeurtenis die als 'De moord in het Posthuis' de Philidorgeschiedenis is ingegaan. Eén speler van Philidor IV zag in de heldendaden van zijn team een welkome gelegenheid tot het spuien van gnuivend commentaar, vol steken onder water, ironie en zelfspot, gepubliceerd in het Philidorforum van april 1967:

Daders Posthuismoord eindelijk berecht

Het zal insiders genoeg doen, dat de geruchtmakende moord in het Posthuis te Heerenveen, waarvan verleden jaar ons derde tiental het slachtoffer werd, eindelijk is gewroken. Dat gebeurde op 3 februari j.l. in De Klanderij door het vierde tiental. Het vonnis luidde 7-3 en de moordenaars van verleden jaar (Heerenveen I) kregen meteen de degradatiestrop om de hals. Een vlot nummertje berechting en executie!

Knokken in een tiental voor Philidor (welk rangtelwoord het tiental dan ook moge dragen), verschilt toch wel hemelsbreed van een onderling partijje op de clubavond. De lotsverbondenheid van de clubmakers komt in teamwedstrijden eerst recht naar voren: Klopjes op de schouder wanneer je wint, ogen vol deernis van teamgenoten wanneer je voor de bijl gaat. Neem nou dat vierde tiental. Bestaat vrijwel geheel uit notoire prutsers, maar voor hun kameraden vinden ze 't te sneu om te verliezen en dus

winnen ze. *Het zijn bijna allemaal mensen met een te sterk ontwikkeld schaamtegevoel. Ze schamen zich om voor de club te verliezen. Alleen hieraan is het te danken, dat het team na 5 ronden ongeslagen aan de kop gaat in de hoogste regionen van de FSB. Niet dat dit iets te betekenen heeft, maar maak dat die jongens maar eens wijs! Wanneer zelfs de povere houthakkerskunsten van onze stedelijke 'concurrente' (de befaamde S.C. "De Combinatie", moeizaam en zielig voortploeterend in de onderwereld van het Friese schaakleven), breed worden uitgemeten in de kolommen van het Leeuwarder Weekblad, tot vermaak van alle Philidorgetrouwen (sorry, Van Dam) dan kan niemand de mannen van Philidor IV - dat toch wel iets hoger op de schaakladder staat dan voornoemde S.C. Combinatie - de illusie ontnemen dat ze werkelijk schaken: Zegt U nou zelf!*

Wat die wedstrijd tegen Heerenveen betreft: men verwachtte van mij geen details. Executie-verhalen stuiten mij altijd tegen de borst. Of wij Siciliaans of Catalaans, de Orang-Oetan-opening dan wel de Jutryp-Hommerts-variant speelden, weten we niet en 't interesseert ons ook niet. Kijk, dat is nu ook weer zo'n fijn trekje van ons vierde tiental: dat niemand van ons zich verbeeldt iets van theorie te weten. Tja, wat die verbeelding betreft, kunnen we niet in de schaduw staan van de Bolleboffen uit de hogere tientallen, die wij overigens ten volle respecteren, hoogachten en zelfs innig liefhebben.

In het succesjaar 1967 wordt ook Philidor V kampioen van de derde klasse C van de FSB. Het team dat de laatste wedstrijd wint van NEO (later een geduchte Friese hoofdklasser!) bestond uit Mr. Pieters, J.U. Postma, S. de Bruin, A. Woelders, N. Satijn, J. Scheltens, M.S. Greben sr. en J. Vollema.

Uit een clubblad van maart 1968 citeren we:

"Om zes uur bij de Waag", had schout-bij-nacht Brouwer gezegd en prompt waren ze er allemaal, zó uit hun werk gelopen met een lege maag, doch een hart vol clubliefde. A. Dijkstra en F.W. Brouwer bespeelden op weergaloze wijze de gaspedalen en zo kwamen wij in recordtijd in het stadje E., waar we onze vaste invaller Max de Vries (in zijn eentje derwaarts gereisd) reeds aantreffen. De hernieuwde kennismaking met de wat al te langzaam binnendruppelende polderjongens was allerhartelijkst, maar het eindresultaat van het geschuifel op de borden viel bepaald tegen. U kent dit soort wedstrijden maar al te goed: wie een stuk verliest, maar de kop koel houdt krijgt goede winstkansen en wie materiaal wint raakt toch meestal nog in verloren positie. De uitslag had net zo goed andersom kunnen zijn, wanneer enkele van onze spelers niet zo hard van stapel waren gelopen. De terugreis was gedenkwaardig. Twee auto's, twee leuke banden plus één ondeugdelijke crick. Alle handen moesten eraan te pas komen om het zware vehikel van captain Brouwer in de nachtlucht te verheffen, teneinde onze ingenieur Morrema gelegenheid te geven het reservewiel te monteren. Dat we tussen twee en drie thuiskomende de nachtrust van onze Eva's verstoorden, spreekt vanzelf. Dat we er toch steeds weer in slagen onze huwelijken in stand te houden snapt niemand. Dat is het geheim van de schutters van het vierde.

Internationale wedstrijden

Waling Dijkstra schrijft in 1972: *Een interessante match per telex speelde Philidor op 14 augustus 1966 met de Harrogate Chessclub. Hoewel door de moeilijke communicatie de match een langdradige geschiedenis werd, kwam Philidor als winnaar te voorschijn. Dit was overigens niet het enige internationale contact, want reeds in 1947 was Philidor naar Norwich gereisd, waar in twee matches gewonnen werd van de club van die naam. Ook tegen Duitse clubs in Dortmund en Bremen werden successen behaald.* De telexmatch tegen Harrogate had tot gevolg dat Tilstra en S. Postma als vertegenwoordigers van Philidor op 12, 13 en 14 augustus 1967 een zeskamp speelden met onder anderen de (toen) jonge Botterill. Ze eindigden als tweede (Postma met 3½) en vierde (Tilstra met 2½) en waren zeer te spreken over de ontvangst door de Engelse gastheren.

120-jarig bestaan

Het jaar 1967 zal in de geschiedenis van Philidor ongetwijfeld geboekstaafd blijven als een der meest roemruchte jaren. Dat de club haar 120-jarig bestaan zou gaan herdenken, was overigens wel te voorzien. Dat de "mannen van het eerste" als verjaardagscadeau met het clubkampioenschap zouden komen aandragen, lag - zelfs toen de competitie al wat vorderde - niet zo direct voor de hand.

In het kader van het jubileum worden de bondswedstrijden in Leeuwarden gespeeld. Vrij Nederland schreef daarover en het Philidorforum citeert: *Leeuwarden herbergt dan ook een fenomeen...de Koninklijke Schaakvereniging Philidor 1847, die het 120-jarig jubileum als een der oudste, een der grootste en als een der gezelligste clubs van Nederland wist te combineren met het nationale kampioenschap.... Weliswaar woont de helft van het aantal leden van Philidor niet meer in de Friese hoofdstad en bestaat de andere helft uit geïmporteerde niet-Friezen...*

In het programma van de bondswedstrijden, dat wordt volgeschreven door FSB-voorzitter Waling Dijkstra en FSB-secretaris Siep Postma, wordt Philidor geëerd als kampioenenleverancier: naast de teams is H. Kramer voor de 31e keer clubkampioen, S.H. Postma zelf Fries kampioen, Th. P. van den Tol Fries en Leeuwarder snelschaakkampioen, H. Holscher kampioen Luchtmacht en van de Ned. Strijdkrachten, Mr. W. Aarts ambtenarenkampioen, Sj. Zondervan snelschaakkampioen van Limburg en M. Kramer kampioen van Tietjerksteradeel.

Het jubileum wordt op 17 november gevierd met de gebruikelijke feestavond met deze keer ook bingo op het programma, maar de sfeer is niet al te best. Er zijn problemen op de club.

Bestuursleden treden af

Bij het begin van het seizoen bestaat het bestuur uit: voorzitter D.M. van Ekelenburg, vice-voorzitter A.S. Kas, secretaris M. Kramer, penningmeester A. Dijkstra, wedstrijdleader H.H. van Dam, redacteur R.A. Visser en adviseur H. Kramer.

Medio november 1977 stelt Van Dam zijn functie wegens gezondheidsredenen ter beschikking. In dezelfde maand leggen voorzitter, vice-voorzitter en secretaris hun functie neer als reactie op uitlatingen waarin zij een gebrek aan vertrouwen zien. Na een bijzondere ledenvergadering op 1 december 1967 blijkt de secretaris bereid zijn periode af te maken en worden drie nieuwe bestuursleden benoemd: voorzitter A.J. Woelders, vice-voorzitter A. Tilstra en wedstrijdleader J. Lont. In het Philidorforum van januari 1968 schrijft secretaris Kramer met warmte over de afgetreden voorzitter: *Persoonlijk heb ik in een reeks van ruim 4 jaren hem bijzonder leren waarderen als een stuwende motor. Zijn vaarroute lag misschien wel eens achter een rietkraag verborgen voor de toeschouwer-van-verre, Maar er zat wel degelijk vaart in! En steeds gericht op het ene doel: het belang van ons dierbaar "Philidor". ... In nauwe samenwerking heb ik de heer Van Ekelenburg ook leren kennen als een integer mens, wars van sluwe slimigheidjes - behalve misschien op het schaakbord - en voorstander van "fair-play" ... Het werk achter de schermen is onbekend en onbemind. Ik denk hierbij ook aan de nestor van ons vorige bestuur, de heer A.S. Kas, die de alleszins te respecteren beslissing van een solidariteits-verklaring nam. Ook in de heer Kas heeft "Philidor 1847" een bestuurder gehad, aan wie wij vandaag de dag nog veel te danken hebben.*

Eddie Scholl derde in Nederlands kampioenschap

Uit het clubblad van juni 1967: *Zojuist heeft de radio het blijde bericht gebracht, dat onze Eddy Scholl in Zierikzee de derde plaats heeft bereikt in de strijd om het persoonlijk kampioenschap van Nederland. We wisten na zijn vele successen als jeugd-, studenten- en open kampioen en na zijn uitstekende resultaten in de tientallencompetitie al wel, dat onze jonge Scholl onderhand tot de Nederlandse topklasse was doorgedrongen, maar tot een duidelijke krachtmeting met "de" Nederlandse top in een persoonlijk duel was het tot dusver nog niet gekomen. Op een zeer duidelijke wijze heeft onze man nu gedebuteerd in dit treffen tussen de sterksten in den lande. Hij behaalde 7 punten uit 11 partijen, had 1 punt achterstand op de beide winnaars Bouwmeester en Ree en liet alle gedoodverfde toekomstige en ex-kampioenen als Donner, Kuijpers, Langeweg en Zuidema achter zich. Door deze derde plaats heeft Scholl ook het recht verworven om zonder het spelen van voorwedstrijden, volgend jaar weer aan dit kampioenschap deel te kunnen nemen. Eddy Scholl, van harte gelukgewenst; heel Philidor is trots op je!*

Scholl kampioen van Nederland

Waling Dijkstra schrijft in 1972: *Sinds 1969 werd het kampioenschap van Nederland te Leeuwarden gespeeld, dankzij het sponsorschap van de Coöperatieve Condensfabriek "Friesland". Aangebracht door de FSB werd het 'Friesche Vlag-toernooi' met morele steun van de KNSB een machtig evenement en één der belangrijke toernooien in Nederland naast het Hoogovenstoernooi, het IBM-toernooi en het Niemeijertoernooi voor de jeugd. In het tweede toernooi eindigden Eddie Scholl en Coen Zuidema gelijk*

vóór spelers als Ree, Timman en Langeweg. (Hier laat Waling zijn fantasie de vrije teugel: Ree en Timman deden niet mee.) Een beslissingswedstrijd tussen Scholl en Zuidema werd een prooi voor de rustig en sterk spelende Scholl, die ook in de later gespeelde olympiade in Siegen aan het eerste bord voor Nederland een prachtige score wist op te bouwen onder andere door een overwinning op de Amerikaanse grootmeester Larry Evans. Overigens eindigde Scholl bij het eerste Friesche Vlagtoernooi in 1969 als achtste en Kramer als negende.

FSB-competitie

Na 1967 gaat het met Philidor IV en V niet goed. Het vierde degradeert een jaar na het kampioenschap en blijft dan tot 1972 hangen in de eerste klas. Philidor V speelt slechts twee jaar in de tweede klasse. Wel wordt er vooral na de jaren zestig zeer gerieflijk gereisd en met plezier gespeeld, als vanouds in een uitstekende stemming, waarin de kameraadschap hoogtij viert. Leest u maar eens het verslag van de uitwedstrijd van Philidor IV tegen Franeker I in het Philidorforum van januari 1968:

Wie bij Philidor plezierig wil reizen, zal zich bij het vierde tiental moeten laten indelen. Desgewenst worden de spelers met een comfortabel vervoermiddel van huis gehaald door geestdriftige kameraden, die nooit declaraties indienen voor vervoerskosten, ondanks de post "reiskosten van bestuursleden" op de begroting. Waar ook ter wereld vindt men nog zulke clubgetrouwe, goedmoedige, volkomen onbaatzuchtige, altijd parate, altijd schaaklustige mensen als bij ons vierde? Opnieuw krijg je het prettige gevoel van kameraadschap en lotsverbondenheid, wanneer je ze aan de borden ziet zweten, al die Philidorveteranen, aangevuld door "the first lady of Philidor" en een enkele nieuweling. Men mag in de hoogste regionen van de club gerust minder vleiende dingen zeggen over onze schaakcapaciteiten, onze speeldrift wordt er niet minder om. Laten we even wel wezen: Philidor 4 zal dit seizoen het enige team zijn dat geen degradatiegevaar hoeft te duchten. Dit zal dan mede te danken zijn aan onze vertrouwensman Brouwer, wiens teamleiderschap met algemene stemmen werd verlengd. Zijn nooit dovend enthousiasme, zijn onwankelbaar vertrouwen in de spelers geeft een extra-stimulans, zoals ook in Franeker weer is gebleken.

Philidorforum

Van 1968 tot 1971 voeren R. Visser en S.H. Postma gezamenlijk de redactie van het clubblad. Ze doen iets aan de verdeling van de werkzaamheden: op de jaarvergadering van 1968 wordt besloten dat de distributie onafhankelijk moet werken van de redactie, dat de groepsleiders van de wintercompetitie een nauwkeurige taakomschrijving krijgen, waarbij wordt vastgesteld dat ze op tijd de juiste stand moeten leveren aan de redactie en dat de teamcaptains een logboek moeten voeren van de teamwedstrijden en ervoor moeten zorgen dat een van de spelers een verslagje maakt voor de redactie. Het gaat één jaar goed, maar dan komt er in het seizoen 1968-1969 alleen in april een noodeditie uit. Vanaf november 1969 maakt het Philidorforum een nieuw begin.

Postma in de redactie betekent natuurlijk veel pseudoniemen, woord- en naamgrapjes. We geven een indruk:

- Een partij Scholl-Zuidema 1-0, IBM, met een pleidooi voor toelating van Scholl tot het NK onder het pseudoniem Siebold Bargehassus (bekend van Havank).
 - De Parel van Rijs (Hengst-De Boer) geanalyseerd door Prof. Punthoofd
 - verslag van de match Scholl-Zuidema door Prof. dr. O.H. Waldemar Puthaak
 - idem door Segubrand
 - Bij aankomst in Arnhem regende het geducht. Hengst rende naar een afdakje, Vermeer snelde een trap op. Commentaar: "Dominee verkiest de hogere sferen, Hengst zoekt dekking."
 - Bij de benauwde remise van SHP na diens fraaie kwaliteitswinst: "Een sieperse kater".
- Overigens ging dit zeker niet ten koste van de informatie: de Philidorforums uit deze tijd geven een schat aan gegevens. Een enkele keer ontbreekt alleen de vermelding van de clubkampioen.

Verhuizingen

In 1968 of 1969, wanneer precies hebben we niet kunnen achterhalen, verhuist Philidor van de Klanderij naar de kantine van de FBTO. Er is tussendoor nog een proef met een clubavond in de Kurioskerk geweest, maar die heeft geleid tot een directe opstand, getuige ook een opmerking uit het Forum van oktober 1968: *We moesten vanavond een stemming houden over de Kurioskerk. Een schaker op 18 oktober.*

De FBTO-kantine gaf ook zo zijn eigen problemen. Uit de bestuursmededelingen van november 1969:

Zelfwerkzaamheid.

Een modern pedagogische term, welke echter voor de Philidorleden harde werkelijkheid is. Zelf koffie schenken, zelf stukken en borden opruimen, zelf het kopje of flesje opruimen etc., etc. Toch hopen we dat de leden naast de lust van het schaken ook deze last met plezier op zich willen nemen. Stel ons niet teleur.

Denk om de lift!!

Een vastzittende lift ontstaat door een foutieve handeling. Welke fout maakt men dan? Deze: aan de deurknop trekken vòòrdat de lift volledig is gearriveerd. Wacht dus met

deuropenen tot de lift niet meer beweegt. Bedenk bovendien dat naar beneden lopen ook mogelijk is, zelfs prettig is. Voor de jongeren (en wie voelt zich niet jong) is het ook een uitstekende training naar boven te spurten, liefst met twee treden tegelijk.

en:

UNIEK

"Werkers van het elfde uur", zo luidt de titel van een boek. Philidor heeft echter werkers van het eerste uur. Direct na de eerste FBTO-speelavonden gaf vriend R. van Wijngaarden reeds zijn bevelen op de U.T.S. En het resultaat?

Uniek! Zulke kisten heeft geen enkele club. Het ontwerp is bij het geniale af. Namens alle leden: hartelijk dank, vriend Van Wijngaarden.

De kisten zijn behalve van geniaal ontwerp ook van uitstekende kwaliteit gebleken. Ze zijn nog steeds in gebruik.

In mei 1970 komt er overigens al een boze mededeling van het bestuur over het opruimen van het gebruikte materiaal. In augustus neemt de redactie ontroerd afscheid van de FBTO-kantine: *Ieder Philidor-lid weet nu ook wat de zelfbediening is en beheerst de fijne kneepjes van de koffieketel en de lift. Er waren natuurlijk schoonheidsfoutjes zoals bij het klaarzetten en opruimen van het materiaal, wat heel wat droppelen zweet gekost heeft. Vooral de heren Brouwer en Nieuwenhuizen hebben zich enorm geweerd en heel wat uitzendingen van de Fabeltjeskrant verzuimd om op tijd aanwezig te kunnen zijn. Hulde! Bij het opruimen liet de zelfwerkzaamheid van de leden aanvankelijk veel te wensen over, maar geleidelijk aan is ook dit verbeterd, zodat de laatste tijd om twaalf uur bijna alles ingepakt gereed staat: klaar om door de bestuurlijke sjouwerlui te worden afgevoerd.*

Philidor verhuist naar de Harmonie: *Ook hier zal het uiteraard weer even wennen zijn, want alles is weer anders. Er komen echter obers om onze bestellingen op te nemen en er zijn kleedjes op de tafels en gordijnen voor de ramen. Het materiaal zal in de zaal worden opgeslagen na door...juist, ja, door het bestuur te zijn gesorteerd. Ook de bibliotheek zal uit de Klanderij-kelder worden opgevisst en een Waardige Plaats krijgen in onze nieuwe behuizing.*

Van vrijdagavond naar dinsdagavond

De verhuizing naar De Harmonie betekent ook dat vanaf 1970 op dinsdagavond gespeeld wordt. Daarmee wordt gebroken met de vrijdagavond die vanaf de oprichting in 1847 de clubavond is geweest, met uitzondering van een proef in 1869 met de woensdagavond die slechts drie maanden duurde. Opvallend is dat er in het clubblad aan deze wijziging geen enkele aandacht wordt besteed.

Kampioenschappen

Na het kampioenschap van Paul Boersma in 1966 komt Haije Kramer als kampioen terug in 1967, tweede wordt G. van der Lei; Paul Boersma is twee jaar afwezig. In 1968 eindigen Van der Lei en Tilstra gelijk in een hoofdgroep zonder Kramer en Boersma. In 1969 is er een dramatisch slecht verlopende competitie: Tjalling Wiersma, gastlid

van de schaakclub Emanuel Lasker uit Sint Jacobiparochie die ook twee jaar jeugdkampioen van Friesland wordt, scoort in de groep 1A 6½ uit 9 tegen onder anderen Ploegh, R.A. Visser, Tilstra en Van Wijngaarden, terwijl in groep 1B Holscher en Paul Boersma tot 4 uit 6 komen en Kramer en Van den Tol tot 3½ en 3 uit 6 met enkele afgebroken partijen. De afgebroken partijen zijn nooit uitgespeeld en over het kampioenschap valt dat jaar geen beslissing. Wij beschouwen Tjalling Wiersma als de clubkampioen van 1969.

In 1970 eindigt Kramer weer als eerste met 11 uit 12, voor Van den Tol, R. Visser en Holscher. Boersma doet niet mee en Wiersma komt niet verder dan 50% in zeven partijen. Het is de laatste keer dat Kramer in de interne competitie meespeelt, hij heeft vanaf 1933 meegedaan en is 31 keer kampioen geweest. Overigens speelt Ploegh, die clubkampioen was voor Kramer, nog door tot 1972, in welk jaar hij degradeert uit de hoofdgroep.

Kramer wordt in 1971 opgevolgd door Van den Tol, die in weer een onvolledige competitie de hoogste score behaalt voor Aarts en W. Hoekstra. In 1972 wordt A. de Groot kampioen voor R.A. Visser, met Van den Tol en Ooiman, die slechts zelden meespeelt in de winterwedstrijd, op de gedeelde derde plaats. Visser en De Groot zullen de volgende tien jaar een belangrijke rol spelen in de interne competitie.

Het Fries kampioenschap is na het terugtreden van Kramer een troostprijs voor wie het niet lukt het Philidorkampioenschap te behalen - of voor wie door omstandigheden niet aan die wedstrijd kan meedoen. Nadat Ploegh en Van der Bijl vijf jaar de dienst hebben uitgemaakt haalt Van den Tol in 1963 nog eenmaal de titel, waarna in 1964 voor het eerst sinds 1933 een niet-lid van Philidor kampioen wordt, namelijk de Harlinger Henk de Vries, die later nog vele jaren bij Philidor speelt. Na hem wordt S.H. Postma drie keer kampioen, W. Ooiman twee keer en F.F. van Wijngaarden vijf keer, waaronder in het jubileumjaar 1972.

1972: Spassky-Fischer

Waling Dijkstra schrijft in 1972: *Philidor profiteert op fraaie wijze van de grote propaganda die van deze match uitging. De Groot en Dijkstra reisden er zelfs voor naar IJsland en 'de match van de eeuw', zoals de pers dit vrij overdreven noemde, veroorzaakte een grote toename van het ledental. Bij het 125-jarig bestaan steeg dit tot boven de 150, terwijl ook nog een jeugdafdeling onder de bezielende leiding van F. van Wijngaarden en J. van Olffen Philidor in de toekomst zal komen versterken.*

Het 125-jarig bestaan

Philidor's bloei staat er op de omslag van het jubileumnummer en dat blijkt ook uit alles: het ledental is onder invloed van de match Spasski-Fischer gestegen tot 190, terwijl in 1972 een jeugdafdeling is gestart die in 1973 al 126 deelnemers heeft (van de 18 deelnemers waarmee werd begonnen hebben er vier de hoogste twee teams van Philidor gehaald). Van het Philidorforum verschijnen, na twee magere jaren met in totaal vijf nummers, nu in één jaargang elf nummers. Fedde van Wijngaarden is de

drijvende kracht achter veel activiteiten, vaak bijgestaan door Jan van Olffen, die in november tot clubcoördinator wordt benoemd: hij zal op de clubavond niet spelen maar alles doen om het de leden naar de zin te maken. De contributie is in 1970 al opgetrokken van f 24,- naar f 40,-.

Het bestuur bestaat in het jubileumseizoen uit voorzitter Waling Dijkstra (op de feestavond wordt hij opgevolgd door W.A.A. Aarts), vice-voorzitter F.W. Kernkamp, secretaris R.A. Visser, penningmeester G. de Boer, wedstrijdleider F.W. Brouwer, jeugdleider F.F. van Wijngaarden, clubcoördinator J. van Olffen en algemeen lid Mevr. M. van den Tol. Het clubblad wordt verzorgd door Van Wijngaarden, Kernkamp en J. Drewes. Er komt een jubileumnummer uit van veertig pagina's, waarin Waling Dijkstra elf pagina's vult met 'Flitsen uit de Philidor-historie'. In dit verhaal hebben we daar herhaaldelijk uit geciteerd.

Het jubileum zelf wordt gevierd met een massakamp op 4 november tegen de FSB, die Philidor wint met 25-15, een feestavond in De Klanderij op vrijdagavond 17 november, een massakamp Philidor-Staunton die met 18½-20½ verloren gaat op zaterdag 18 november en een simultaan in de CCF-kantine door Euwe, Mühring, Kramer, Van den Tol, Scholl en Aarts op vrijdagavond 24 november. Tevens wordt een reünie gehouden.

Philidor's bloei 1972-1975

Philidor is maar kort echt een grote vereniging: zijn er in september 1973 190 leden en is er een jeugdafdeling van 120 jongens en meisjes, in 1978 telt de vereniging nog 121 seniorleden, 13 junioren en 24 aspiranten. Terwijl Philidor van 1973 tot 1976 drie seizoenen lang met acht teams uitkomt in de KNSB- en FSB-competities, zijn het er in 1977 weer vijf. Zijn er in het eerste halfjaar van 1973 - dus vlak na het jubileum - nog zes speciale activiteiten, in 1977 blijven de activiteiten beperkt tot de dan gevestigde toernooien.

PTI-toernooi

Daar hoort dan ook het PTI Open Fries snelschaakkampioenschap bij, dat de Philidorleden en FSB-bestuurders L.J. Scholl en J. van Olffen in 1973 van de grond tillen. Scholl schrijft daar over:

In de zeventiger jaren nam de belangstelling voor het snelschaken in toernooien zozeer toe, dat geprobeerd moest worden om ook in Leeuwarden iets dergelijks van de grond te krijgen. Met dit doel namen de toenmalige FSB-bestuursleden Scholl sr en Van Olffen contact op met de directie van de destijds in Leeuwarden gevestigde Philips Telecommunicatie Industrie (PTI). Afgesproken werd dat de gezellige recreatieruimte van de PTI (inclusief de kantine) jaarlijks voor een groot snelschaaktoernooi beschikbaar gesteld zou worden. De bezetting van het toernooi zou bestaan uit een invitatiegroep van 20 sterke spelers en daarnaast een grotere groep met vrije inschrijving tot een maximum van 120 personen. De winnaar van de laatste groep zou de titel 'Open snelschaakkampioen van Friesland' krijgen. Een flink aantal van de hoogst

geëindigden in beide groepen zou beloond worden met een prijs uit het brede assortiment van Philips producten, variërend van kleurentelevisies, videorecorders en filmt toestellen tot scheerapparaten en keukenapparatuur. Bovendien zou de PTI zorgen voor een fraaie beker, uit te reiken aan de winnaar van de tweede groep, alsmede een andere overwinningstrofee voor de winnaar van de invitatiegroep.

Het eerste PTI-toernooi vond plaats op 24 maart 1973 en werd al direct een groot succes mede dank zij de aanwezigheid van een flink aantal landelijke prominenten, waaronder Genna Sosonko, die winnaar werd van de invitatiegroep. De directie van de PTI was zo enthousiast dat besloten werd om reeds op zaterdag 1 december 1973 opnieuw een PTI-toernooi te houden. Ook dat toernooi bracht vele schakers aan de borden en in volgende jaren heeft het evenmin aan belangstelling ontbroken: meestal waren er meer dan 100 deelnemers. Winnaars van de invitatiegroep waren verder onder meer Jan Timman en Viktor Kortsjnoj, terwijl als winnaars van de tweede groep in de herinnering zijn gebleven Paul van der Sterren, Jan Boersma, Rienk Sijbesma en Wieb Zagema.

Het toernooi blijft bestaan tot november 1989 maar het draait de laatste tien jaar zonder invitatiegroep en dus zonder aansprekende namen, hoewel de rianten prijzen in natura steeds een grote aantrekkingskracht uitoefenen op de subtop. Met name FSB-wedstrijdleader Berend Nauta is in die periode de drijvende kracht achter het toernooi.

Bestuur 1972-1980

Mr. W.A.A. (Willem) Aarts komt in 1965 naar Leeuwarden. Hij is de perfecte gentleman. Van 1967 tot 1977 speelt hij in het eerste. Tussen 1965 en 1985 neemt hij 17 seizoenen aan de interne competitie deel en eindigt 16 keer bij de eerste tien. In 1979 en 1981 is hij met De Groot gedeeld kampioen. Hij is kort voorzitter en van 1982 tot zijn overlijden in 1988 teamleader van Philidor I. Hij wordt in 1974 benoemd tot lid van verdienste en in 1985 tot erelid.

F.W. (Frans) Brouwer wordt lid in 1954 en bestuurslid in 1968. Hij volgt Ir. H.H. van Dam op als wedstrijdleader, blijft dat tot 1974 als hij Aarts opvolgt als voorzitter, maar combineert beide functies weer vanaf januari 1976. Hij is de grote regelaar van het interne clubgebeuren. Hij voert enige tijd de redactie van het Philidorforum en verzorgt de verhuur van de stukken en borden van Philidor voor de districtstoernooien. Het Philidorforum meldt in 1972 dat hij speciaal hiervoor een grotere auto aangeschaft heeft. Hij wordt na zijn aftreden benoemd tot erevoorzitter, verhuist in 1979 naar Sneek, maar komt snel terug en is al weer vanaf 1980 actief in de interne competitie, waarbij hij van 1983 tot 1987 leider is van de sociëteitsgroep en van 1981 tot 1995 teamleader van Philidor IV en V, later het seniorenteam genoemd.

Brouwer doet eerst de redactie van het clubblad en daarna de leiding van de interne competitie over aan D.A. Kruithof, die in 1975 vanuit Wageningen naar Leeuwarden is gekomen. Hij wordt in 1976 bestuurslid, begint als redacteur, wordt in 1977 wedstrijdleader en is later ook nog secretaris en penningmeester.

In mei 1975 wordt W. van der Bilt penningmeester. Hij blijft het tot september 1983

en is daarmee na A.S. Kas de langst zittende penningmeester in de geschiedenis van Philidor. Als hij aantreedt is de contributie f 60,- per jaar voor senioren, bij zijn vertrek f 100,-.

De FSB-competitie

In 1973 wordt Philidor IV kampioen in de tweede klasse en Philidor V in de derde klasse. Het vierde speelt zijn kampioenswedstrijd tegen Westergoo II in de opstelling: R. van Steinvorn, G. de Boer, A.W. de Jong, Th. v.d. Geest, M.J. Poppes, J. v.d. Schaaf, R. van Wijngaarden, J. van Olffen, F.W. Brouwer en F.H. Kernkamp. Philidor V speelt in de laatste wedstrijd tegen Dokkum II met Sj. v.d. Schaaf, H.C. Visser, L. Altena, J. Vollema, H. Borger, B.A. Drijver, W. v.d. Bilt en L. Buwalda.

Ook in 1974 gaat het uitstekend. Van de zes Philidorteams die in de FSB spelen worden er twee kampioen. Opmerkelijk is dat Philidor III kampioen wordt van de FSB en ook promoveert naar de KNSB. In 1975 worden Philidor IV en V kampioen. Helaas zijn de Philidorforums in deze jaren zo beknopt dat er geen teamopstellingen in voorkomen. Vanaf 1976 tot 1979 gaat het steeds minder goed. Geen kampioenschappen en in 1979-1980 slechts twee teams in de FSB-competitie. Wel met succes, want Philidor III wordt kampioen van de FSB, maar verliest beide promotiewedstrijden. Het kampioenteam bestaat uit J.J. Hoepman, D. Kruithof, J. Jansen, S. Postma, S. van Eijk, D.P. de Jong, G. van Everdink, G. Kamminga, J. Ultzen en T. Roedema.

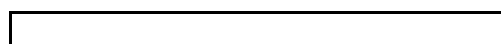
Het kampioenschap van Nederland in Leeuwarden

De wedstrijden om het kampioenschap van Nederland vinden in de zeventiger jaren plaats in Leeuwarden. Waling Dijkstra is actief in de KNSB en slaagt er steeds weer in sponsors voor het toernooi te vinden, als dat hem eens een jaar niet lukt draagt hij zelf de kosten. Na zeven Friesche Vlagtoernooien zijn er twee naamloze toernooien, daarna vindt het toernooi drie keer onderdak bij de Friesland Bank en de laatste keer, in 1981 wordt er weer zonder hoofdsponsor in De Harmonie gespeeld. Na het succes van Eddie Scholl in 1970 wordt hij nog achtereenvolgens derde, achtste, vijfde en zesde. Paul Boersma haalt viermaal de finale met als resultaten negende in 1971, zesde in 1973, twaalfde in 1977 en zevende in 1981. In hun Philidorperiode worden Genna Sosonko (in 1978) en Gert Ligterink (in 1979) kampioen en halen daarnaast nog verscheidene malen de finale met minder resultaat.

Andere toernooien

Naast de Nederlandse kampioenschappen en het jaarlijkse PTI-snelschaaktoernooi zijn er weinig activiteiten in de tweede helft van de jaren zeventig. De AGO sponsort in 1977 een tweekamp Kortsjnoi-Timman, uitslag 5½-2½, waarbij Jan van Olffen zijn debuut als wedstrijdleider maakt.

Het Fries kampioenschap wordt tussen 1970 en 1975 vijf keer gewonnen door F.F. van Wijngaarden en één keer door Mr. A. de Groot. Dan wint Karel Eringa twee keer, waarna Egbert Wind uit Sneek een van de weinige kampioenen van buiten Philidor wordt. In 1979 is H. Holscher de verrassende kampioen. Hij heeft zich dat jaar terdege voorbereid en is in topvorm. Eddie Scholl wordt dat jaar tweede, het is de enige keer dat hij meespeelt. Na Holscher komt Jan Boersma en dan nog twee keer Karel Eringa, voor in 1983 een nieuwe generatie het heft in handen neemt.

Het nieuwe omslag

Het Philidorforum

Na een uitstekend jubileumjaar 1972-1973 met maar liefst elf nummers met een zeer gevarieerde inhoud, gaat het de jaren daarna beduidend minder: van 1973 tot 1977 verschijnen in totaal elf nummers maar met aanzienlijk minder bladzijden. Overigens zijn met ingang van 1972 ook de advertenties verdwenen en die vermindering van inkomsten verklaart de geringe omvang: het clubblad wordt nu geheel uit de clubmiddelen betaald. Vanaf 1977 brengt de een jaar eerder als redacteur begonnen Kruithof ieder jaar vier nummers uit met daarin alle informatie die beschikbaar is. In dat jaar beginnen ook de uitstekende bijdragen over Philidor I van de hand van Eddie Scholl. Tot 1984 blijft het Philidorforum een door derden uitgetypt en gestencild blad

zonder illustraties, daarna worden de mogelijkheden van klein-offset volop gebruikt en wordt het blad in eigen beheer getypt en opgemaakt. In 1972 kreeg het Philidorforum een nieuw omslag, afkomstig van collega-hoofdklasser Charlois, dat twintig jaar gebruikt is

De interne competitie en de kampioenen

Van 1972 tot 1978 wordt nog zes keer gespeeld met een indeling in groepen. Van Wijngaarden wordt drie keer kampioen, Visser twee keer en in 1975 grijpt Van Popta

als eerste vertegenwoordiger van een nieuwe lichter de hoogste titel. Hij speelt dan voor de tweede keer in de hoofdklasse en haalt 11 uit 17 in een groep van 21 deelnemers met een zeer onregelmatige eindstand: de nummer zes scoort 8½ uit 11.

In 1978 gaat Philidor over op een laddercompetitie en al in het eerste jaar is het succes duidelijk: werden er in de competitie 1977-1978 in vier groepen 380 partijen gespeeld, in het eerste jaar van de ladder zijn dat er in totaal 645. Aarts wordt de eerste winnaar van de ladder, maar zijn voorsprong op De Groot is minimaal en er moet dus een beslissingsmatch worden gespeeld. Die eindigt gelijk, waarna het kampioenschap gedeeld wordt.

In 1980 wint Van Wijngaarden na een jaar afwezigheid de ladder en in 1981 de weer actief geworden Van den Tol, met te kleine voorsprong op Aarts en De Groot om het kampioenschap te behalen. Van den Tol ziet af van de beslissingswedstrijd en spelen opnieuw gelijk en Aarts en De Groot delen de titel.

Waling Dijkstra krijgt Friese sportprijs

In 1979 wordt de door de Provincie jaarlijks toegekende sportprijs in een stijlvolle bijeenkomst in de statenzaal van het Provinciehuis uitgereikt aan Waling Dijkstra voor zijn verdiensten voor het Friese schaak. Hij bevindt zich als sportprijswinnaar in het goede gezelschap van sporthelden als Jeen van den Berg, Atje Keulen-Deelstra en de volleybalsters van DVC.

Philidor wint FSB-beker

In 1979 wint een viertal van Philidor bestaande uit J.J. Hoepman, D. Kruithof, C. Mulder en G. van Everdink de Friese bekercompetitie na een spannende finalewedstrijd tegen Westergoo. Het is een competitie voor viertallen, bestaande uit spelers die in de FSB-competitie spelen. Omdat Philidor vrijwel constant met twee teams in de KNSB speelt is de bekercompetitie meestal een te zware opgave voor de top van het derde. Dit bleef dan ook tot op heden de enige overwinning.

Herinneringen aan Waling Dijkstra

Na het overlijden van Waling verschijnt als laatste nummer van het Philidorforum in de jaargang 1980-1981 een boekje met herinneringen. Het hoofdstuk over Waling in dit jubileumboek is hieruit overgenomen.

Het Waling Dijkstra Herdenkingstoernooi

Na het overlijden van Waling Dijkstra op 19 februari 1981 besluit het Philidorbestuur onmiddellijk om jaarlijks in Leeuwarden een schaaktoernooi te organiseren dat de naam van deze grote voorman van de Friese schaakgemeenschap moet dragen.

Op zaterdag 20 maart 1982 wordt het eerste toernooi gehouden. Omdat er geen sponsor gevonden is wordt het als eendaags toernooi verspeeld in vierkampen, waarbij de prijzen betaald worden uit de inlegelden. De eerste twee keer kan gebruik gemaakt worden van de gastvrijheid van de HTS, waar oud-bestuurslid Kernkamp vice-directeur

is; de volgende zes toernooien worden gehouden in de kantine van het Stedelijk Gymnasium waarvan (vice-)voorzitter Hoepman con-rector is. In 1985 wordt voor het eerst ook een rapidgroep aan het programma toegevoegd, een nieuwigheid voor Friesland die vooral door de topspelers op prijs werd gesteld.

De organisatie van de eerste acht toernooien is in handen van comité's waar Dik Kruithof deel van uitmaakt, bijgestaan door Jan Koster, Ben Drijver, Jan Jaap Hoepman, Wietze Jongema, Bert Breuker en anderen. Vanaf 1990 is Bert Breuker de dragende kracht, eerst als bestuurslid van Philidor en vanaf 1993 als directeur van de Stichting Schaak Friesland. Onder zijn stimulerende leiding komt er een vaste sponsor in de vorm van Zandleven Coatings, het bedrijf dat door Waling Dijkstra is opgericht en waarvan zijn zoon Theun directeur is. Het toernooi krijgt daardoor eerst een landelijke en daarna zelfs een internationale uitstraling. Het lukt ook van jaar tot jaar steeds weer om een accommodatie te vinden, die past bij de groei die het toernooi doormaakt, van De Bres in 1991, via het Doopsgezind Centrum, het Beursgebouw, de kantine van het nieuwe stadskantoor tot de kantine van ziektekostenverzekeraar De Friesland in de laatste jaren. Op de winnaarslijst staan de volgende namen:

Vierkampen: 1982-1985: Jan Boersma, Jan Hibma jr, Henk Langbroek, Fred Sluzevski. Rapidtoernooi vanaf 1985: Yge Visser, Jan Wiersma, Fred Sluzevski, Yge Visser (3x), Erik Knoppert, Robert Cifuentes, Jeroen Piket, John van der Wiel, Loek van Wely en Manuel Bosboom.

Ledenverloop

Marieke van Winkelen schrijft in 1982: *Geachte heren, Ik vind het erg jammer om te zeggen, maar ik ga van het schaken af, ik ga namelijk op de Reddingsbrigade, dat is een zwemvereniging. Dat kwam zo: Ik vind zwemmen erg leuk, en we hebben op school geen schoolzwemmen meer. Daarom zeiden mijn vader en moeder dat ik maar moest kiezen, of zwemmen, of schaken. Nou, ik dacht: Schaken is natuurlijk wel erg leuk, maar zwemmen vind ik nou iets leuker. Dus koos ik zwemmen. Wij hebben net een brief geschreven (een paar dagen geleden) en we hebben vanmiddag weer een brief terug ontvangen, dat ik wel lid kon worden. En toen zei mijn vader: Nou, dan moet je maar even een brief naar de schaakvereniging sturen, en dat heb ik dus gedaan. Ik hoop dat u het niet erg zult vinden. De groeten van Marieke van Winkelen.*

Marieke was geen uitzondering. Het is de laatste twintig jaar opvallend hoeveel mensen slechts korte tijd lid zijn van een schaakvereniging, en dat geldt niet alleen voor de jeugdspelers. Als men ontdekt dat zijn speelkracht niet meer toeneemt houdt menigeen het voor gezien.

Bestuur 1980-1990

In het seizoen 1980-1981 bestaat het bestuur uit: voorzitter: F.H. Kernkamp, secretaris: J. Verbeek, penningmeester: W. van der Bilt, vice-voorzitter: B. Drijver, wedstrijd-leider/redacteur: D. Kruithof, jeugd-leider: G. van Everdink, topschaak: H. van Popta, leden: J. Koster en J. van Olffen. Kernkamp is Brouwer opgevolgd als voorzitter. Na

hem worden eerst L.J. Scholl en daarna J.J. Hoepman voor een periode van drie jaar voorzitter.

F.H. (Frits) Kernkamp is al enige jaren vice-voorzitter van zowel Philidor als de FSB, als hij in 1978 voorzitter van Philidor wordt. Hij blijft drie jaar voorzitter en heeft de moeilijke taak het overlijden van Waling Dijkstra op te vangen. Ook krijgt Philidor op 24 april 1979 nieuwe statuten die zijn aangepast aan het nieuwe Burgerlijk Wetboek.

L.J. (Leen) Scholl volgt, tegen zijn eigen zin, Kernkamp op als voorzitter. Hij vindt zich zelf al te oud voor deze functie, maar blijkt als voorzitter even betrouwbaar als in de vele andere functies die hij in Philidor en de FSB eerder vervulde. Hij zorgt ervoor dat Philidor een nieuw huishoudelijk reglement krijgt, dat op de jaarvergadering van 1984 wordt vastgesteld en het reglement uit 1951 vervangt. In het nieuwe reglement wordt de ballotage eindelijk afgeschaft, de zittingsduur van de bestuursleden wordt op drie jaar gesteld en taken van bestuur en commissies alsmede de contributieheffing worden geregeld.

J.J. (Jan Jaap) Hoepman volgt Scholl op als voorzitter nadat hij in een eerdere bestuursperiode secretaris en KNSB-afgevaardigde was geweest. Hij is een nauwgezet voorzitter die de puntjes op de i zet in de interne gang van zaken. Door zijn drukke werkzaamheden als conrector blijft ook hij slechts drie jaar voorzitter.

Jan Koster is in deze periode vier jaar secretaris, nadat hij eerder jeugdleider is geweest. Die combinatie van functies kent ook Wopke Veenstra: in de drie jaar dat hij lid is van Philidor is zet hij ook nog een jeugdtrainingsplan op poten voor de FSB en wordt hij clubkampioen. Wietze Jongsma wordt in 1987 het nieuwe bestuurslid topschaak, met als taak de relatie tussen bestuur en spelers van de KNSB-teams inhoud te geven, en blijft dat zes jaar.

Philidor en de FSB

Philidor heeft vanaf de aansluiting van de FSB bij de KNSB vooraanstaande en actieve bestuursleden voor de FSB geleverd. De bij zijn afscheid in 1969 tot erevoorzitter benoemde Waling Dijkstra werd opgevolgd door S.H. Postma. Bestuursleden in de periode Waling Dijkstra waren onder meer E. Ploegh, Ir. H.H. van Dam en L.J. Scholl. Onder het voorzitterschap van Postma zijn F.H. Kernkamp, J. van Olffen en F.F. van Wijngaarden bestuurslid. Toch wordt de FSB steeds minder afhankelijk van Philidor: Postma wordt in 1982 opgevolgd door K. Visser uit Sneek en gedurende een aantal jaren is Philidor dan niet meer in het bestuur vertegenwoordigd. Als de FSB in aanvaring komt met de KNSB inzake de ondersteuning van jeugdspelers, en er zelfs even sprake is van uittrekking, wordt het ontbreken van de inbreng van Philidor, als enige in de KNSB-competitie spelende FSB-club, als een gemis ervaren. D. Kruithof wordt gevraagd als opvolger van de vertrekkende KNSB-afgevaardigde Bergsma en vertegenwoordigt sindsdien Philidor in het FSB bestuur. Naast hem is W. Wijnstok van 1990 tot 1995 secretaris geweest.

1986 succesvol jaar

Het seizoen 1985-1986 brengt Philidor, of leden van Philidor, onverwachts veel successen: Wieb Zagema wordt nationaal meester, een partij van Jan Boersma wordt de partij van het jaar uit de KNSB-competitie, Addy Lont wordt Nederlands studentenkampioen, Willem Aarts wordt Nederlands seniorenkampioen en een Philidor-team bestaande uit Jan Koster, Dik Kruithof en Geert van Everdink wint de sporttest van het Leeuwarder Sportcentrum. De sporttest was een jaarlijkse ontmoeting van Leeuwarder sportverenigingen, met in de hoogtijdagen soms dertig deelnemende teams, waarbij in een afvalsysteem en op snelheid vragen uit het hele gebied van de sport moesten worden beantwoord. Vaste quizleider was Heinze Bakker.

Clubkampioenen in de jaren tachtig

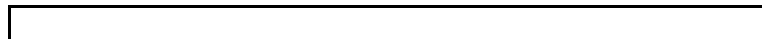
Na het kampioenschap van Aarts en De Groot in 1981 wordt de eerste viool overgenomen door de jonge spelers die uit de hele provincie naar Philidor komen. Wietze Jongsma (oorspronkelijk Opeinde Sm.) wint in 1982 en 1983, beide malen voor De Groot, in 1982 na een met 3½-½ gewonnen beslissingsmatch. In 1984 wordt Jan Boersma (Heerenveen) kampioen in een zwaar bezette competitie: na hem komen Mark van der Werf, Yge Visser, Wietze Jongsma, Henri Seunnenga, Hette van Popta en Jan Wiersma. In 1985 wint Yge Visser uit Sneek voor Jongsma, Van der Werf en Addy Lont uit Drachten, die in de volgende twee jaren de sterkste is, beide keren met Jan Wiersma als tweede. We zijn dan in 1988 en de verrassende kampioen van dat jaar is Wopke Veenstra, die na een jaar jeugdleider te zijn geweest zo goed is gaan schaken door de nieuwe lesstof van Van Wijgerden, dat hij direct doorstoot naar de top. Hij blijft Jongsma en Jan Wiersma voor. In 1989 is het de net Dr. geworden Ir. R.A. Visser, die weer meer gaat schaken en als routinier nog een keer de titel wegkaapt voor het nieuwe jonge talent Eelke Wiersma uit Damwoude.

De FSB-competitie 1980-1990

Na een slecht jaar in 1981, gaat het in 1982 beter: Philidor II wordt kampioen van de FSB en promoveert, het derde haalt de tweede plaats in de promotieklasse en Philidor V wordt kampioen in de (nieuwe) vierde klasse met een achttal bestaande uit D. Kruithof, M. Vermaat, W. Fokma, M. Bandstra, C. van der Wal, A. Wiersma, J. Meijer en D. Hiemstra. Het jaar daarop speelt Philidor met een zesde en een zevende en handhaven alle teams zich. In 1984 degradeert het derde om een jaar later weer terug te keren in de promotieklasse met J. Koster, J.J. Hoepman, D. Kruithof, H. van Wilgenburg, A. Bakema, S. van Eijk, D.P. de Jong, J. Ultzen, G. van Everdink en L. van Maanen. Er gaapt dan weer een gat van twee klassen tussen het derde en het vierde. Na de instelling van de derde klasse KNSB speelt het vierde vanaf 1987 toch in de tweede klasse, waar in 1988 het kampioenschap behaald wordt. Het kampioensteam bestaat uit D. Kruithof, J. Braams, J. Smit, T. Jellesma, W. Wijnstok, J. Piebenga, W. Legrand en S. Prakken.

Schaaktafel

Op 17 maart 1990 wordt een schaaktafel bij de Mercuriusfontein voor het nieuwe winkelcentrum in gebruik genomen. Gulle gever is de heer L. Fancel die dit geschenk de gemeente aanbiedt omdat hij dertig jaar in Leeuwarden woont en werkt. Bert Breuker is de bemiddelaar en organiseert er een stijlvolle aanbidding omheen. Hans Böhm en Eddie Scholl spelen eerst tegen elkaar op de nieuwe schaaktafel en daarna simultaan in de Beurs.

Bij de simultaan van Hans Böhm. Achter de borden van links af Dirk Heere (toen wethouder, nu voorzitter), Jan van Olffen (oud bestuurslid) en Dik Kruithof.

Stichting Schaak Friesland

Op 19 februari 1992 wordt de Stichting Schaak Friesland opgericht met als doel het bevorderen van het schaken in Friesland door het organiseren van toernooien. De achterliggende gedachte is om te komen tot een groot jubileumtoernooi bij het honderdvijftigjarig bestaan van Philidor in 1997. De eerste voorzitter, Albert van der Wal, wordt snel opgevolgd door Gerben van Manen, die met directeur Bert Breuker het kloppend en stimulerend hart van de stichting wordt.

Internationaal schaak in Leeuwarden: de VB-toernooien

De Stichting Schaak Friesland heeft snel succes: al in de zomer van 1992 wordt het VB Accountants International Chess Tournament gehouden in de Frieslandhal met 188 deelnemers die in drie groepen elk negen ronden spelen. Het is het eerste toernooi in een reeks van vier die na 1995 wordt afgebroken als de sponsor zich terugtrekt en er geen nieuwe geldschieters gevonden worden.

Winnaar in 1992 is de Duitse meester Schmittiel, Addy Lont scoort 5½ punt en Yge Visser 5. In 1993 zijn er bijna 250 deelnemers. Jeroen Piket wint de hoogste groep en Cor Kamstra scoort met 5 punten een meesterresultaat. De volgende jaren laat de

perestroika zich gelden: Russische deelnemers overspoelen de schaakwereld. In 1994 winnen Kharlov en Yakovich. Reinderman, Visser en Tondivar scoren 5 uit 9. In 1995 winnen Dvoirys en Gleizerov. Reinderman scoort 5½ en Migchiël de Jong haalt met 5 punten een meesterresultaat.

De andere toernooien: Frigem- en Waling Dijkstra-toernooi

In 1990 organiseert Philidor voor het eerst een weekendtoernooi, zes ronden op vrijdag, zaterdag en zondag, om het open schaakkampioenschap van Leeuwarden. Het eerste toernooi heeft het karakter van een Philidor-reünie en wordt gewonnen door Wieb Zagema en Bas van der Lijn. Hierna komt het toernooi onder de vleugels van Schaak Friesland en wordt het als het Frigem-toernooi een van de belangrijkste weekendtoernooien van ons land. Jeroen Piket wint tweemaal achtereenvolgend, daarna delen Sokolov en Yge Visser de eerste plaats en in 1994 wint John van der Wiel het vierde toernooi.

In 1995 wordt overgestapt op 'active chess': 13 partijen van één uur bedenktijd per persoon, winnaars zijn dan Reinderman en Nijboer, waarna in 1996 Blees, Winants en J. Piket de eerste plaats delen.

Het Waling Dijkstratoernooi wordt vanaf 1992 door de Stichting Schaak Friesland georganiseerd als een tweedaags rapidtoernooi.

Het Philidorforum weer op kleiner formaat

Nadat het Philidorforum vanaf 1972 op formaat A4 is verschenen, brengt redacteur Dick Lont het bij het vierde nummer van jaargang 1987-1988 weer terug naar het A5-formaat van Ons Maandblad. Hij is in 1984 Dik Kruithof opgevolgd als redacteur en brengt uitstekende en mooie clubbladen uit. Voor het eerst wordt alles door de redactie, met losse medewerkers, zelf getypt en van illustraties voorzien en dat komt de leesbaarheid zeer ten goede. Hij houdt het vol tot 1989, waarna Bert Breuker en Martijn Heere het elk anderhalf jaar doen. Daarna neemt Dick Lont het weer voor twee jaar over en maakt de twee mooiste jaargangen die er tot nu toe verschenen zijn. Na een mislukt experiment op A3-formaat in het seizoen 1994-1995 laat Aeilko Bakema het Forum weer op formaat A5 verschijnen.

Stichting Denksportencentrum Friesland

Philidor is enige malen betrokken geweest bij pogingen om tot de stichting van een denksportencentrum te komen. Zo lagen er kant en klare bouwplannen toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Vanaf 1989 probeert een werkgroep van bestuursleden van twee bridgeclubs, twee schaakclubs en een damclub gezamenlijke huisvesting te vinden. Als het niet lukt om zelf eigenaar te worden van een gebouw, wordt vanaf september 1992 ruimte gehuurd in het Sportservicecentrum. In maart 1994 wordt tenslotte de Stichting Denksportencentrum Leeuwarden opgericht, die vanaf 1995 de exploitatie van de zalen van het Sportservicecentrum in eigen beheer neemt.

Bestuur in de jaren negentig

In het seizoen 1990-1991 bestaat het bestuur uit: voorzitter: H. van Wilgenburg, secretaris: W. Wijnstok, penningmeester: A. van der Heide, wedstrijdler: D. Kruithof, jeugtleider: S. Prakken, redacteur: B. Breuker, topschaak: W. Jongsma.

H.M.N.N. (Henk) van Wilgenburg is voorzitter van 1987 tot begin 1997, als hij om gezondheidsredenen aftreedt. Onder zijn voorzitterschap gebeurt er veel en zorgen enthousiaste bestuurders als Bert Breuker en Henny Collignon voor uitstekende resultaten. Als jurist vernieuwt hij de statuten en het huishoudelijk reglement als die moeten worden aangepast aan de nieuwe verenigingswetgeving in september 1992.

In 1997 bestaat het bestuur uit: voorzitter D.E. Heere, secretaris P. Venhuizen, penningmeester E. Heidinga, wedstrijdler D. Kruithof, jeugtleider W. Cornelissen, redacteur A. Bakema en topschaak: H. van Popta.

Jeugd en jeugdleiders

Als in 1973 de eerste jeugdafdeling wordt gestart onder leiding van Fedde van Wijn-gaarden en Jan van Olffen is dat direct een groot succes. Het is in de tijd van Fischer-Spasski en 120 jongeren laten zich meeslepen door de golf van enthousiasme die over de schaakwereld spoelt. Vijf jaar later is die golf al afgezwakt tot het niveau waarop de jeugdafdeling zich ongeveer twintig jaar zal handhaven: dertig tot veertig aspiranten en jeugdleden. Ondertussen krijgt de organisatorische opbouw van het jeugdschaak vorm: vanaf 1978 worden er in drie tot vijf leeftijdscategorieën zowel Friese als Nederlandse jeugdkampioenschappen gehouden. Ook het lesmateriaal wordt steeds beter: er komen echte leerboeken en diploma's, die een grote aantrekkingskracht blijken te bezitten.

De Philidorjeugd speelt vaak een belangrijke rol in de Friese jeugdkampioenschappen. Wieb Zagema, Jan Wiersma, Mark van der Werf, Stefan Muurling, Sybolt de Boer, Jan Werle, Evelien Pater en Laura van Dasselaar halen Friese titels. In de laatste jaren komt er een grote toeloop van jong talent uit andere plaatsen naar de Philidoropleiding, waardoor ook Sipke Ernst, Marieke van der Beek en Hieke Huistra tot de Philidor-titeldragers gerekend kunnen worden. Voortreffelijke jeugdleiders zijn Jan Koster, Jan Willem Elkhuizen, Siep Prakken, Henny Collignon en William Cornelissen. Henny Collignon wordt de drijvende kracht achter de Jeugdschaakvereniging Friesland die in 1996 wordt opgericht als koepelvereniging voor het Friese jeugdschaak.

De FSB-competitie in de jaren negentig

Philidor V, het seniorenteam onder leiding van Brouwer, wordt kampioen in de derde klasse in 1992, met L.J. Scholl, A. van der Wal, J.H. Bakker, L. Bootsma, R. Oving, A. Wiersma, J. Vollema en F.W. Brouwer. Het team degradeert weer in 1994, dat verder overigens een topjaar is: Philidor III wordt kampioen van de FSB onder leiding van Siem van Eijk, die in 1978 teamleider geworden is, en Philidor IV wordt kampioen van de tweede klasse. Philidor III speelt de kampioenswedstrijd tegen NEO in de opstelling S. de Boer, C. Mulder, S. Ernst, H. de Vries, S. de Jong, E. Pater, K.J. Wieringa en S.

van Eijk. Philidor IV speelt de laatste wedstrijd tegen naaste concurrent Steenwijk met R. van der Meer, W. Wijnstok, D. Hiemstra, S. Muurling, M. Heere, H. van Wilgenburg, J. Ultzen en K.T. de Jong.

In 1996 wordt Philidor III na degradatie een jaar eerder direct weer kampioen van de FSB, weer onder leiding van Van Eijk en verder met E. Heidinga, S. de Jong, A. van der Kooi, A. Bakema, H. de Vries, G. Winkel en Y. Zijlstra.

De laatste kampioenen

Vanaf 1990 wint Cor Kamstra uit Sneek drie maal achtereenvolgend de titel, waarvan tweemaal voor Eelke Wiersma. In 1992 blijft Kamstra Jan Hania net voor. Deze laatste komt oorspronkelijk uit Dokkum en vindt na zijn afstuderen werk in Leeuwarden. Hij wordt ook in 1993 tweede, nu achter de uit Iran afkomstige Babak Tondivar, maar slaagt er in 1994 en 1995 in om Tondivar voor te blijven. Vanaf 1995 wordt de ladder afgesloten met een playoff waarbij de hoogste acht na 23 ronden een volledige onderlinge competitie om het clubkampioenschap spelen. Jan Hania wint die groep in 1995 en 1996, in het laatste jaar voor de verrassende Joegoslaf Dzaferspahic. In beide jaren wordt Migchiel de Jong derde.

Het laatste clubkampioenschap, dat van het jubileumjaar 1997, wordt in de playoff verrassend behaald door Eddie Scholl, die voor het eerst in de wintercompetitie van zijn club speelt en direct het kampioenschap behaalt. Het is verrassend omdat hij in de competitie driemaal verliest van Sybolt de Boer, die met een ongekennde score van 19½ uit 21 de playoff ingaat, maar dan teveel steken laat vallen.

Het Fries kampioenschap wordt tussen 1983 en 1997 zeven keer gewonnen door Yge Visser. Andere winnaars zijn R. Sijbesma twee keer en Addy Lont, Jan Wiersma, Cor Kamstra, Bas van der Lijn, Eelke Wiersma en Sybolt de Boer elk één keer.

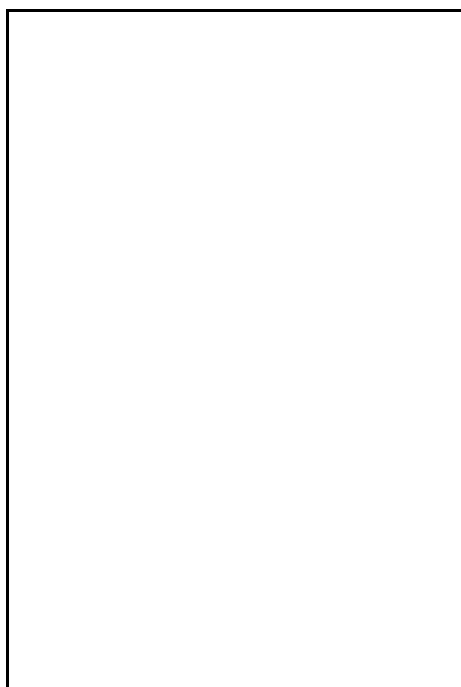
1997: toch weer een Nederlands kampioenschap

In mei 1997 haalt het Philidor snelschaakteam bestaande uit Yge Visser, Karel van der Weide, Eelke Wiersma en Eddie Scholl verrassend de nationale titel binnen in het jaarlijkse toernooi te Beverwijk. Landskampioen Panfox onder aanvoering van grootmeester Loek van Wely blijft een half punt achter.

Evelien Pater haalt de finale van het Nederlands Dameskampioenschap, maar is daarin niet erg succesvol.

Sterke spelers

Na het tijdperk van de grote drie Kramer, Van den Tol en Mulder van Leens Dijkstra heeft Philidor een hele rij sterke spelers voortgebracht. Aan Fedde van Wijngaarden wordt aandacht besteed in het aan hem gewijde hoofdstuk, terwijl Wim Ooiman in dit boek zelf verslag doet van zijn overgang naar Philidor. Een vijftal jaren na hen komen Eddie Scholl (geb. 1944) en Jan Meint Greben op, waarvan de eerste in 1963 jeugdkampioen van Nederland wordt en in 1970 zelfs algemeen Nederlands kampioen. Gedurende een vijftal jaren behoort hij tot de sterkste schakers van ons land. Jan Meint Greben had in het schaakspel misschien meer kunnen bereiken als hij zijn wetenschappelijke carrière niet had laten prevaleren.

Paul Boersma

Het volgende echte talent dat zich aandient is Paul Boersma (geb. 1948), die er al op jeugdige leeftijd in slaagt de eindeloze reeks van opeenvolgende clubkampioenschappen van Haije Kramer te onderbreken en na zijn debuut in het eerste tiental in 1963 uitgroeit tot een waardevolle kracht, die in de jaren 70 en 80 een aantal malen doordringt tot de finale van het Nederlands kampioenschap, de meestertitel verwerft en ondanks een studie filosofie zijn brood tot op de huidige dag als schaakjournalist (bij het Algemeen Dagblad) verdient. Hij is zo vriendelijk geweest zijn herinneringen aan Philidor op schrift te zetten:

Herinneringen aan Philidor

Leeuwarden 1847

Dit is al de tweede maal deze week dat ik terugkijk op het verleden. En ik voel me nog zo jong. Toch is het al 35 jaar geleden, dat ik me aanmeldde bij de Koninklijke schaakvereniging. Ik was me bewust geworden van mijn kracht toen ik als tweedeklasser schoolkampioen van het gymnasium werd. Nog goed staat de walging me bij waarmee mijn moeder reageerde op mijn kleren. Die waren drie dagen onbruikbaar wegens de

walmen, die zich tussen de vezels genesteld hadden. Philidor verkeerde toen in de overgangsfase van een club van beschaafde, veelal rokende oudere heren naar een open vereniging met doorstroming.

De zomercompetitie was het instrument waarmee de nieuwelingen gemeten werden. Ik was zeer tevreden toen ik de oude Ploegh op zijn specialiteit, het eindspel had verslagen. De gepensioneerde ex-eerstetientaller was uiteraard in het voordeel omdat hij zijn gehoorapparaat af kon zetten. Bekend is ook dat hij soms tijdens de partij plotseling zachtjes begon te fluiten. Dit vatte ik niet als teken van vrolijkheid op. Daarvoor stonden de uitbollende ogen veel te ernstig.

Ik herinner me uit die tijd de kennismaking met een andere steunpilaar van Philidor: de heer Brouwer. Een inhaalwedstrijd speelde ik bij hem thuis op de massagetafel. Het kostte me even moeite me te ontdoen van de indruk, die de helse werktuigen rondom op me maakten. En de heer Brouwer had niet alleen gespierde armen, maar ook een gespierde stem. Het spreekwoord 'Wie niet sterk is moet slim zijn' werd voor mij zeer tastbaar die avond.

Ik heb ook nog tegen het fenomeen Durksz gespeeld. Ik zei tegen hem dat ik in mijn hele leven nog nooit zo'n grote fout had gemaakt. Mild kwam het antwoord van de tachtigjarige: "Maar dat leven van jou is toch nog niet zo lang?"

Ik liet daar in de zomercompetitie wel wat zien, maar moest voor de wintercompetitie toch beginnen in groep zeven. Nooit zal ik de valse oude dame vergeten, die altijd haar eigen stukken meenam en niet tegen haar verlies kon. Zij maakte zich schuldig aan wat in mijn ogen een doodzonde van het schaakspel is: het (willen) terugnemen van een zet. Al spoedig werd ik geboeid door de wedstrijden van het eerste tental. Wat vloog de tijd toch om als ik onze Friese helden op zondag gadesloeg. Veel indruk maakte op mij Sjoerd Zondervan, niet zozeer wegens zijn spel, als wel door zijn heldhaftig optreden in tijdnood. Kroop de grote wijzer naar twee minuten voor twaalf dan pakte hij langzaam zijn shag om vervolgens - de ijzige blik op de stukken gericht - behoedzaam te gaan rollen. De man met de stalen zenuwen.

Gelukkig hoefde ik niet zeven jaar te wachten voordat ik in de hoogste groep kon meespelen. Siep Postma was zo sportief zich terug te trekken, zodat ik als vijftienjarige mijn entree kon maken (voor die tijd uitzonderlijk jong). Zeventien jaar lang zou ik mijn diensten aan de club van mijn geboortestad verlenen, ook toen ik later naar Groningen verhuisde om te doen alsof ik studeerde.

Als ik aan Siep denk moet ik ook denken aan ingenieur Visser en dominee Vermeer. Niemand noemde deze twee bij de voornaam. Zij vormden met zijn drieën een prachtig trio, waarmee elke club blij kan zijn: de clown, de angst en de ernst. De laatste twee (Ir. Visser en Ds. Vermeer) hebben de clown als tegenhanger nodig en van die taak kweet Siep zich voortreffelijk.

Gespeeld werd in het gerenommeerde hotel De Klanderij. In deze dagen, waarin we ons tevreden moeten stellen met schoolkantines denk ik er wel eens met heimwee aan terug. Geen formica tafeltjes, maar echte houten. Niet zelf tijdens de partij in de rij staan voor drankjes, maar bediening door beleefde obers. Wat me opviel was ook dat

de directeur zelf de handen uit de mouwen stak als een zaal inderhaast voor de schakers ontruimd moest worden. Dit was allemaal natuurlijk te mooi om waar te zijn en nu staat er geloof ik een tempel voor de nieuwe afgod: een verzekeringsgebouw.

Waling Dijkstra had persoonlijk het betrekken van hotel De Klanderij als speelzaal geregeld, iemand die als heer van stand oog had voor een passende omgeving. De geschiedenis van het eerste tiental en trouwens van de hele club is in die dagen grotendeels de geschiedenis van Waling Dijkstra. Deze grootse figuur in het Friesche schaakleven is herdacht in een apart boekje, waarnaar ik graag verwijs. Zijn kracht was dat hij bij de eerste aanblik onmiddellijk vertrouwen inboezemde. Deze persoon deugt, ook al heeft hij zijn streken: dat is de boodschap die overkomt. De streken zijn goed boekstaafd. De twee opstellingen in de binnenzakken zijn gemeengoed geworden voor teamleiders. Walings snelheid op des lands wegen, het menu in hotel Friesland, dat afhing van het resultaat dat we scoorden tegen de westerse clubs: het is allemaal beschreven. Slechts een paar persoonlijke noten voeg ik toe.

Voor de uitwedstrijden moest ik vrij vragen, want destijds moest je op zaterdagochtend nog naar school. Dispensatie werd zelden verleend, maar Waling zei dat hij het toch voor elkaar had gekregen. "Ik heb gezorgd dat jullie rector een rood autootje heeft gekregen en nu kan hij me niets weigeren", gevolgd door zijn brede glimlach, waarin alle problemen zich oplosten.

Waarom stak hij zoveel energie en geld in het schaken? Volgens mij omdat hem iets zeldzaams eigen was: waardering voor de heroiek van de geest. Dat drong tot me door toen het eerste in de zeventiger jaren voor de laatste wedstrijd in het seizoen naar Amsterdam toog om Watergraafsmeer te bestrijden. Ik had acht uit acht gescoord en moest tegen Robbie Hartoch, geen zacht eitje. Ik snoerde Robbie in en haalde kort na de tijdcontrole het punt binnen in een pionneneindspel. Waling was het laatste uur niet van mijn bord geweken. Op een afstandje zag hij het wapenfeit aankomen. Toen de overgave een feit was, feliciteerde hij me uitbundig en nog vele malen mompelde hij die avond voor zich uit: negen uit negen! Ik voelde me even in de hemel. Pas onlangs werd mij erop gewezen dat ik, een aansluitend seizoen meegerekend, feitelijk twaalf uit twaalf had gehaald.

Ik herinner me ook nog goed de laatste woorden, die hij tot me sprak. In de halve finales van het Nederlands kampioenschap had ik het door een stommitieit in de laatste ronde op een vierkamp om één plaats laten aankomen met Scheeren, Douven en De Boer. Ik was goed op dreef en na winst in de eerste twee partijen was ik zeker van plaatsing. Ik belde Waling op, die zwaar ziek was en de voorbereidingen voor het Nederlands kampioenschap niet meer aankon. Hij klonk zweterig en hijgerig. Hij besloot het gesprek met de woorden: "Win die laatste partij ook maar even". Alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. En aldus geschiedde.

Haije Kramer was een andere reus uit die dagen, maar dan meer op de 64 velden zelf. Tot mijn eigen verbazing velde ik de reus, toen we gezamenlijk even hoog eindigden in de wintercompetitie en een beslissingstweekamp over twee partijen noodzakelijk was om de clubkampioen aan te wijzen. Ik was toen zeventien jaar. Toch vond ik het heel

normaal dat Haije bij de wedstrijden, die hij nog meedeed aan het eerste bord plaatsnam.

De eerste jaren zat ook Theun van den Tol nog in het eerste, het schoolvoorbeeld van de man die te aardig is voor het schaken. Zijn enorme schaakkracht werd getemperd door een volslagen ontbreken van strijd lust. Hij wilde zich eigenlijk excuseren voor elke pion, die hij van de tegenstander sloeg.

Het is verleidelijk om al mijn oude makkers te bespreken. Zij maakten meer indruk op me dan het behalen van het nationale kampioenschap in 1967. Ik weet nog dat ik in de beslissende wedstrijd vrij snel met zwart won aan bord vier. De heksenketel van de slotfase maakte ik als toeschouwer mee. De afgebroken partij van Tilstra tegen Etmans woonde ik niet bij.

In de zeventiger jaren begon Waling als een van de eersten in Nederland met sponsoring. Eerst werden mensen van eigen bodem, die er wat minder florissant voorstonden, betaald. Als eeuwige student keek ik bijvoorbeeld met ongeloofige ogen naar de astronomische bedragen, die men in de bijstand ontving. Later werden echte huurlingen aangetrokken, te beginnen met Genna Sosonko. De kern van het team bleef echter uit Friezen bestaan.

Mijn schaakcarrière stakte na het stormachtige begin. Maar Caïssa bleef een belangrijk deel van mijn leven bepalen en in 1986 verdiende ik de meester titel. Na het overlijden van Waling was ik genoodzaakt naar een gesponsord team om te zien. Het werd een jaar Utrecht en nu al weer dertien jaar het Hilversums Schaak Genootschap. Nog steeds volg ik met interesse de verrichtingen van het eerste tental van Philidor. Maar als ik tegen hen moet aantreden doe ik mijn plicht!

Uit het Nederlands kampioenschap van 1985, waarin Paul met 7½ uit 11 na Van der Sterren, Van der Wiel en Ligerink op de vierde plaats beslag wist te leggen, de volgende bijzondere partij. Paul ontving er de prijs voor de meest spectaculaire partij van het toernooi voor.

H. Ree - P. Boersma

NK Hilversum 1985, 7e ronde

Damegambiet

1. c4 e6 2. Pf3 d5 3. d4 Pf6 4. Lg5 Le7 5. Pc3 0-0 6. Dc2 h6 7. Lxf6 Lxf6 8. 0-0-0 c5 (Nieuw, althans voor mij. Ik kwam op het idee toen ik de partij Ree - Georgiev, Wijk aan Zee 1985, analyseerde.) **9. dxc5 d4 10. e3?** (Onvoorzichtig. Niet goed is ook 10. Pxd4 Lxd4 11. e3 Lxe3+ 12. fxe3 Da5, maar beter is 10. Pe4.) **10. .. dxc3!** (Na 10. .. e5 of 10. .. Pc6 heeft wit meer keus dan alleen Pe4. Na de tekstzet heeft zwart meer dan voldoende compensatie voor de dame.) **11. Txd8 cxb2+ 12. Kb1 Txd8 13. Pd2** (Snel gespeeld. Na 13. Pd4 Pc6 14. Kxb2 Pxd4 15. exd4 Lxd4+ of Txd4 is het duidelijk dat zwart minstens gelijk spel heeft - in feite heeft hij een klein voordeel. Ook 13. Le2 om snel een toren te ruilen is minder riskant dan de tekstzet, maar ook dan

staat zwart goed. Een variant is 13. Le2 Pc6 14. Td1 Txd1+ 15. Dxd1 b6! 16. Pd4! Pxd4 17. exd4 bxc5 18. Kxb2 Lxd4+ met aanval.) **13. .. g6 14. Pe4 Lg7 15. Pc3 Pa6! 16. Pa4** (Hierna is het geforceerd verloren. Of er na 16. Le2 nog redding mogelijk was weet ik niet. Zwart kan eenvoudig op c5 nemen.) **16. .. Pb4 17. De2** (Gedwongen: 17. Db3 Td2 18. Dxb4 Td1+ 19. Kc2 Tc1+ en de b-pion promoveert.) **17. .. Ld7!** (Mogelijk was ook 17. .. Pd3, waarna wit op den duur verliest na 18. Dc2 Ld7 19. Lxd3 Lxa4 20. Dxa4 Txd3 21. Td1 Tad8 22. Txd3 Txd3, maar ik gunde hem het eindspel na 17. .. Pd3 18. Dxd3! niet, dat overigens ook behoorlijk beter staat voor zwart.) **18. Pxb2 Lc6 19. f3** (Wit heeft allemaal gedwongen zetten gedaan.) **19. .. b6!**

Zie diagram

(Ook hier vermeed ik het terugwinnen van de dame door 19. .. Td7 20. a3 Tad8 21. axb4 Td2. Na 22. Pd3 zou wit een verdediging opgebouwd hebben.) **20. a3** (Na andere zetten wint zwart gemakkelijk door de b-lijn te openen.) **20. .. bxc5!!** (Dit stukoffer had ik al lang gezien, maar pas toen ik 19. .. b6 speelde was het tot me doorgedrongen dat het de enige manier was om te winnen.) **21. axb4 cxb4** (Een fantastische stelling. Zwart heeft slechts toren en pion voor de dame, maar wit is machteloos tegen de vrijpionnen die eminent ondersteund worden door het toren- en loperpaar.) zie diagram **22. Pd3 a5 23. g3** (Hier kon Ree het me moeilijker maken met 23. Da2 a4 24. Le2. Nu zou 24. .. b3? 25. Da3 Lf8 26. c5 tot een blokkade leiden en ook 24. .. a3 is niet overtuigend. Ik had dan de zet 24. .. Lf8! nog moeten vinden. Na 25. c5 Ld5 gaat het weer op rolletjes.) **23. .. a4 24. Lg2 a3 25. Ka2** (Op 25. Pc1 gaat het zo: 25. .. a2+! 26. Pxa2 b3 en als het paard wijkt mat op a1. De zet 25. Pxb4 Tdb8 verliest een stuk met behoud van zwarte aanval.) **25. .. b3+ 26. Kxb3 a2 27. e4** (Nu lag er op 27. Pb4 weer een mooi mat klaar: 27. .. La4+ 28. Kxa2 Lc2+ en mat volgt.) **27. .. Tdb8+ 28. Kc2 La4+ 29.**

Kd2 Tb1 en wit gaf op.

Wat mooi dat dit allemaal kan in het schaakspel!

(Aantekeningen van Paul Boersma in Schakend Nederland, juli/aug. 1985)

Het duurt tot het eind van de jaren 70 eer zich opnieuw binnen Philidor een bijzonder talent ontwikkelt, de in Franeker woonachtige Wieb Zagema.

Wieb Zagema

Wieb Zagema (geboren april 1963) wordt op 16-jarige leeftijd lid van Philidor. Al snel toont hij vooral op combinatorisch gebied over uitzonderlijke talenten te beschikken en na een jaartje in Philidor II debuteert hij in het seizoen 1980-1981 in Philidor I, nadat hij het seizoen ervoor Fries jeugdkampioen geworden was. Twee seizoenen later herhaalt hij deze prestatie en behaalt hij de gedeelde tweede en derde plaats in het toernooi om het Nederlands jeugdkampioenschap. Na vijf seizoenen in het eerste tiental kiest hij in 1986, een jaar na de degradatie, net als Mark van der Werf, voor het wel in de hoofdklasse uitkomende Groningen. Hij woonde toen met het oog op zijn studie economie al enige jaren in Groningen.

Inmiddels komt hij net als Paul Boersma al weer vele jaren uit voor HSG.

Wieb heeft zijn schaakcarrière nooit absolute voorrang gegeven boven andere beslommingen, hetgeen grotendeels het feit verklaart dat hem ondanks enkele overtuigende meesterresultaten nog steeds de meestertitel niet is toegekend. Al jaren is hij met zijn fantasierijke en soms fantastische spel een uiterst gevaarlijke tegenstander.

Een recente partij die Wieb op zijn best toont:

Liafbern Riemersma IM (2415) - Wieb Zagema FM (2395)

Leeuwarden, VB-toernooi 1995, ronde 9

Skandinavisch

1. e4 d5 2. exd5 Pf6 3. d4 Pxd5 4. c4 Pb6 5. Pc3 e5!? (Een interessant offer waarmee zwart het initiatief neemt.) **6. dxe5 Dxd1+ 7. Kxd1** (Is 7. Pxd1!? beter?) **7. .. Pc6 8. Lf4 Lf5 9. Pf3 0-0-0+ 10. Kc1 Lc5 11. Lg3 f6!** (Opent niet alleen de e-lijn, maar brengt ook eventueel Lf8 en Lh6 in de stelling.) **12. exf6 gxf6 13. a3 The8 14. b4 Ld4 15. Pxd4 Pxd4 16. Kb2 Pc2** (Intuïtief gespeeld, zwart dringt het witte kamp binnen en haalt de koning uit zijn schuilplaats. Het kost het een en ander aan materiaal, maar het levert schitterende matbeelden op.)

Zie diagram

17. Tc1 Td2 18. Pb1 Pa4+ 19. Kb3 Pd4+ 20. Kxa4 Tb2! (Sluit de terugtocht definitief af.)

Zie diagram

21. c5 (21. b5 Pe6! of 21. Pc3 Te6 22. b5 Pb3!) **21. .. Lxb1 22. Lb5 Pxb5 23. Kxb5 Ld3+ 24. Ka4 Te6 25. c6 b5+ 26. Ka5 Lc4 27. Ka6** (Slim, na 27 .. Txc6+ 28. Kxa7 is er nog geen direct mat te zien.) **27. .. Ta2!**
Wit geeft op, want op 28. Ta1 volgt 28. .. Kb8! 29. Txa2 Txc6+ 30. Ka5 Kb7! en mat.
(Analyses van Wieb Zagema)

Herinnering aan Philidor

Denkend aan Philidor
zie ik brede ruggen,
over rijen geblokte borden
gebogen gaan
schaakmaten achteloos
afstanden overbruggen,
als geestverwanten
in een goddelijk bestaan
en uit de
dagelijkse gedachten gebroken
dwalen verspreid

over het zwartwitte land
boeren, paarden,
hoekige kastelen,
dames en heren in een
groots verband
de tijd tikt snel
en vertroebelt
menig scherpe geest
maar in alle gewesten
wordt de veerkracht van Philidor
met zijn eeuwig bestaan
geroemd en gevreesd.

Mark van der Werf

Vijf jaar jonger dan Wieb is Mark van der Werf, die slechts twee seizoenen (1984-1986) in het eerste heeft gespeeld, maar die vele jaren daarvoor begonnen is in de roemruchte jeugdafdeling van Philidor onder leiding van Fedde van Wijngaarden en Jan Koster. Na zijn vertrek uit Leeuwarden en bij Philidor - hij ging in Groningen econometrie studeren en voor de plaatselijke schaakclub spelen -, heeft hij de verwachtingen die hij als jeugdspeler wekte, ingelost: hij is tot de landelijke subtop doorgedrongen en heeft de internationale meestertitel verworven. En dat allemaal naast het zeer succesvol afsluiten van zijn studie en een daaropvolgende drukke werkkring.

Wietze Jongsma schetst een portret van deze evenwichtige persoonlijkheid en gedegen schaker, die we toch altijd nog een beetje als bij Philidor behorend beschouwen.

Een van de grootste Friese talenten van de laatste 20 jaar is Mark van der Werf. Geboren (op 12 februari 1968) en getogen in Leeuwarden werd hij reeds op vijfjarige leeftijd lid van Philidor en behaalde in dat jaar (1974) het pionnendiploma, nog voor hij kon lezen of schrijven. Het toren- en koningsdiploma volgen snel, maar in de jaren daarna is de vooruitgang niet bijzonder. Begin 1982 debuteert Mark in de ladder. Na zijn eerste verlegenheid/bescheidenheid te hebben overwonnen ontpopt hij zich al snel tot een buitengewoon evenwichtige en erg aardige puber (juister: de puberteit gewoon overgeslagen). In datzelfde jaar wordt hij voor het eerst Fries jeugdkampioen. In tegenstelling tot de meeste Friese (jeugd-) kampioenen is er een succesvol vervolg: gedeeld derde met 4 uit 7 bij het NK. Nog vier keer zal Mark meedoen aan het NK jeugd en in 1988 sluit hij deze serie waardig af met een gedeelde tweede plaats. In de ladder gaat het uiteraard ook goed: achtste in 1982-83 en tweede/derde in de twee volgende jaren. In het seizoen 1983-84 speelt Mark in Philidor II en hij maakt zijn debuut in het eerste als invaller op 9 januari 1984 met een remise tegen Joop van Oosterom (HSG). Het jaar daarna degradeert Philidor uit de hoofdklasse, ondanks een uitstekende inbreng van Mark (5½ uit 9). In 1986 rondt Mark moeiteloos het

gymnasium af en verhuist voor zijn studie naar Groningen. Omdat de plaatselijke schaakclub wel in de hoofdklasse speelt, besluit hij na een jaar met Philidor in de eerste klasse (6½ uit 9) over te stappen. Hoewel hij na zijn gemakkelijke gymnasiumtijd klaagt over het feit "dat hij wel eens wat moet doen voor zijn studie" blijven de schaaksuccessen komen: winnaar van het ECI-jeugdtoernooi in Eeklo (7½ uit 9), in 1988 de eerste partij tegen een grootmeester (winst tegen Cebalo) en gedeeld 13e bij het EK jeugd in Arnhem (6½ uit 13). Het behalen van de meestertitel lijkt vanzelfsprekend. Vier meesterresultaten, drie keer in Groningen en één keer in Bern, resulteren in de benoeming tot internationaal meester in 1993.

1994 is wellicht zijn beste jaar. Mark trouwt met een van de sterkste (en mooiste) schaaksters van Nederland: Esther de Kleuver en wordt met 4 uit 11 tiende in het Nederlands kampioenschap in Amsterdam. Omdat hij inmiddels een stevige baan bij de KPN in Voorschoten heeft, moet hij zich beperken tot vakantietoernooien, meestal samen met zijn echtgenote en soms met vriend Teun van der Vorm. Met hem heeft hij dit jaar het boek 'Play the Noteboom' geschreven. Onverwachte successen blijken toch nog mogelijk. In een sterk open toernooi in Wenen wordt Mark gedeeld achtste met 6 uit 9 en zit daarmee slechts een halfje onder de GM-norm. Duidelijk is dat het clubschaak voor hem niet meer zo belangrijk is. Komt Mark ooit nog terug bij Philidor, na de laatste twee jaar bij Amstelveen (daarvoor Bussum) te hebben gespeeld? Hij sluit het niet uit. Laten we het hopen.

Favoriete partij:

Malaniuk GM (2480) - Van der Werf FM (2365)

Groningen Open 1990

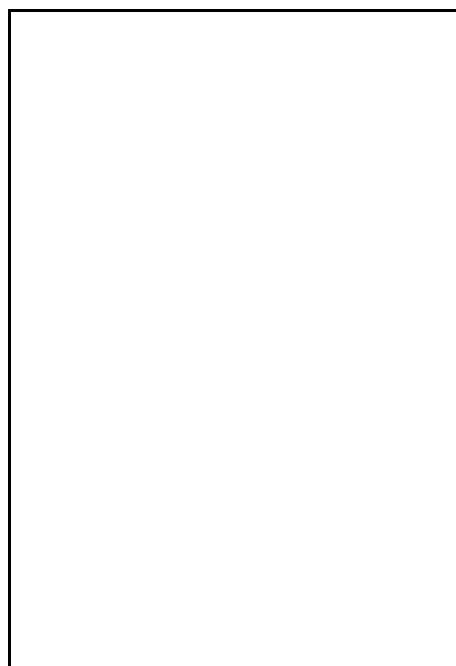
Ben-Oni

1. d4 Pf6 2. Pf3 c5 3. d5 d6 4. c4 e6 5. Pc3 exd5 6. cxd5 g6 7. Lg5 Lg7 8. e3 h6 9. Lh4 g5 10. Lg3 Ph5 11. Ld3 (Wit kan op een klein voordeeltje hopen na 11. Lb5+ Kf8 (vooral niet 11. .. Ld7 12. Lxd7+ Dxd7 13. Pe5!) 12. Ld3.) **11. .. 0-0 12. Dc2** (Dreigt 13. Lf5.) **12. .. f5 13. Le2 Pa6 14. Pd2 Pxd3 15. hxg3 De7** (In aanmerking komt 15. .. Ld7 16. Pc4 Dc7, maar ik wilde veld c7 voor het paard vrijhouden.) **16. Pc4 Ld7 17. Dd2 Pc7 18. a4 Tab8 19. 0-0 b6 20. Tfd1** (Wits enige plan bestaat in het doorzetten van b2-b4. Het probleem voor hem is dat de zwarte loper op g7 dit plan belemmert. In het vervolg heeft wit moeite met het vinden van een alternatief. Zwart transporteert intussen zijn troepen richting koningsvleugel.) **20. .. a6 21. Ta2 h5 22. Lf1 Pe8 23. Taa1 Pf6 24. Dc2 Pg4 25. Te1 b5 26. axb5 axb5 27. Pa5 b4 28. Pe2 Pe5 29. Pf4 Df7 30. Ph3 Df6 31. b3** (Een zeer riskante zet. Dit was het juiste moment om met 31. f4!? tegenkansen te zoeken. Na 31. .. gxf4 32. gxf4 Pg4 33. Pc4 is de situatie niet duidelijk. Wellicht is 31. .. Pf7 met de bedoeling g4 beter.) **31. .. Ta8 32. Ta2 Ta7 33. Teal Pg6 34. Pc4 Txa2 35. Txa2 f4!**

Zie diagram

(Leidt een gevaarlijke koningsaanval in.) **36. exf4 Lxh3 37. fxg5 Dxc5 38. gxh3 Ld4**
(Met de dubbele dreiging 39. .. Txf2 en Dxc3+.) **39. De4 Txf2 40. Txf2 Dxc3+ 41.**
Dg2 Lxf2+ 42. Kh1 h4 43. Pxd6 (Leidt tot een verloren eindspel, maar ook na 43.
Dxc3 Lxc3 gevolgd door Kf7, Kf6, Le5 en Pf4 staat zwart gewonnen. Op 44. Ld3 wint
44. .. Pf4 een pion.) **43. .. Dxd6 44. Dxf2 Dxd5+ 45. Lg2 Dd1+ 46. Kh2 Dd4 47.**
Df5 Df4+ 48. Dxf4 Pxf4 49. Lf1 Kg7 50. Kg1 Kf6 51. Kf2 Ke5 52. Kf3 Pd5 53.
Ld3 Pf4 54. Lf1 Pd5 55. Ld3 Kd4 56. Lg6 Pe7 57. Lf7 Pc6 58. Lg8 Pa5 59. Kg4
Pxb3! 60. Kxh4 c4 Wit geeft het op.

(Aantekeningen van Mark van der Werf in het toernooiboek)

Yge Visser

Tot de spraakbepalende figuren bij Philidor behoort hij al zo'n 15 jaar, Yge Visser (geboren september 1963). Zeker was hij in die periode ook de meest succesvolle schaker binnen onze vereniging. Vele weekendtoernooien schreef hij op zijn naam, waarvan enkele zeer sterk bezette. Maar liefst zeven keer werd hij Fries kampioen en ook op dit moment is hij drager van deze titel. Merkwaardig is dat het hem nog steeds niet gelukt is de internationale meesterschip te verwerven (Fidemeester is hij wel). Na meesterresultaten in 1988 en 1992 is hij vele malen heel dichtbij een herhaling geweest, doch voortdurend vond hij in de laatste ronden een bananenschil op

zijn pad.

Al snel na zijn debuut in het eerste tiental werd duidelijk dat met hem een bijzondere speler zijn intrede had gedaan: zijn geharnaste spel vol venijnige combinatoire pointes voerde hem binnen enkele seizoenen naar het hoogste bord. Als tijdnoedkunstenaar genoot hij al snel grote faam. Zijn kracht ligt onder andere in een beperkt openingsrepertoire dat hij door en door kent en waarvan hij de theorie soms verrijkt heeft met eigen vondsten; aan de andere kant heeft zo'n beperkt repertoire natuurlijk het nadeel dat een tegenstander zich er gemakkelijk op kan voorbereiden.

Yge, zoon van de vroegere FSB-jeugdleader en -voorzitter Klaas Visser, is afkomstig uit Sneek, maar woont al meer dan tien jaar in Groningen (of omgeving). Ook daar heeft hij de wind er geducht onder: in 1989 tot en met 1992 won hij het Nosbo-kampioenschap en op dit moment mag hij zich zelfs kampioen van de drie noordelijke provincies noemen. Ondanks zijn vertrek uit het Friese is hij Philidor op twee seizoenen na voortdurend trouw gebleven. Al leidde zijn impulsieve optreden enkele malen tot botsingen met organisatoren, tegenstanders of zelfs medespelers, het is onomstreden dat Yge het nodige voor Philidor heeft betekend en nog betekent. Jonge talenten als Bas van der Lijn, Migchiel de Jong, Eelke Wiersma, Eric-Jan Wagenmakers en Sipke Ernst zijn onder zijn inspirerende leiding doorgebroken tot Philidor I.

Zelf schreef hij in oktober 1996:

In 1983 werd ik als 19-jarige min of meer verrassend kampioen van Friesland met 8½ uit 9, waarna ik bij Philidor in het eerste terecht kon. Een flinke stap, onderbond - hoofdklasse; maar het ging redelijk. Al snel daarna ben ik begonnen met het geven van trainingen aan de Friese jeugdtalenten. Door mijn eigen 'gebroke' maar overigens uiterst plezierige schaakjeugd was ik ervan overtuigd dat de jeugd door een betere begeleiding tot een hoger niveau gebracht kan worden. Sindsdien ben ik daar op allerlei manieren mee doorgedaan, bij de FSB, NOSBO, KNSB, Max Euwe Centrum, maar ook privé heb ik veel jeugdtraining gegeven. Misschien juist daarom ben ik in de loop der tijd zo verbonden geraakt met Philidor.

Ik kan mij herinneren dat ik regelmatig in de bres sprong voor onze jonge talenten. In het seizoen 1987-1988 bijvoorbeeld, toen ik een tijd lang weigerde langer voor Philidor uit te komen, omdat naar mijn idee Migchiel de Jong en Eelke Wiersma geen eerlijke kans kregen. Maar ja, ik was toen ook pas 24 of zo, zullen we maar zeggen.

Wel vaker hadden mijn clubgenoten het met mij aan de stok. Toen ik door de Leeuwarder Courant in 1986 werd benaderd om de schaakverslaggeving voor mijn rekening te nemen, was het het jaar daarop al meteen raak. Tijdens de Friese kampioenschappen, waaraan ik toen niet meedeed, was ik blijkbaar in mijn verslagen te kritisch over het niveau van de partijen. Dick Lont schreef daarover in het Philidorforum iets als: "Het is wel duidelijk dat Yge met pijn in zijn ogen kijkt naar dat stelletje prutsers dat om zijn titel zit te spelen." Dat schrijven van stukjes voor de LC heeft me in de loop der jaren wel meer narigheid opgeleverd trouwens ...

Twee seizoenen ben ik weg geweest bij Philidor. In 1988-1989 even naar Groningen om in de hoofdklasse te kunnen spelen, maar dat was geen succes. In geen enkel opzicht leek Groningen op Philidor. Los zand, was de meest typerende omschrijving voor het tiental waarin ik toen actief was. Snel terug naar Philidor waar ik mij heel wat beter thuis voelde. In seizoen 1995-1996 opnieuw een jaartje weg, ditmaal naar DCG Amsterdam. Ik moet zeggen, een heerlijk jaartje. Als er niet zo'n leegloop had plaats gevonden bij Philidor dan was ik daar nu nog geweest. Maar ja, Philidor verloor een aantal van zijn sterkste spelers en ik kon dat niet aanzien. Degradieren in het jubileumjaar, dat kan gewoon niet.

Zijn grootste schaaksuccessen:

Winnaar van een aantal sterk bezette weekendtoernooien: Groningen 1988, Bussum 1988, Den Haag 1988, Brugge 1990, Geraardsbergen 1991, Frigemtoernooi Leeuwarden 1993 en Groningen 1996

FSB-kampioen in 1983, 1985, 1986, 1991, 1992 en 1995 en 1997

Nosbo-kampioen van 1989 t/m 1992 en 1997

Winnaar van Groep A in het Ohra-toernooi Amsterdam 1987.

Twee van zijn beste partijen met eigen kritisch commentaar:

L. Ftacnik GM - Y. Visser

OHRA-toernooi Amsterdam 1988, 2e ronde

Konings-Indisch

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. Pf3 0-0 6. Le2 c6!? 7. 0-0 e5 8. Tb1?! (Beter is 8. d5.) 8. .. exd4 9. Pxd4 Te8 10. f3?! (Sterker is 10. Lf3; nu kan zwart zich met voordeel bevrijden.) 10. .. d5! 11. exd5 cxd5 12. c5 Pc6 13. Pcb5 Pxd4 14. Pxd4 Pd7! 15. Lb5 Da5 16. Kh1 Db4 17. c6 bxc6 18. Lxc6 La6? (Winnend is 18. .. Lxd4.) 19. Lxd7 Lxf1 20. Lxe8 Txe8 21. Le3! (Een geweldige verdediging; het staat weer gelijk.) 21. .. Le2!? Zie diagram

22. Pxe2? (Laat zich alsnog verschalken; na 22. Dg1! is er niets aan de hand.) Txe3 23. b3 d4 24. Pf4 Dd6 25. Pd3 Le5! 26. g3?! (Wit staat niet best na b.v. 26. h3 Lg3,

maar nu krijgt zwart de kans om opnieuw uit te halen.) **26. .. Lxg3!** (Dit 'offer' kan niet worden aangenomen.) **27. Tb2 Da6?!** (Speelt op een trucje en zowaar, de witspeler tuint erin.) **28. Td2? Te1+!** en wit geeft op.

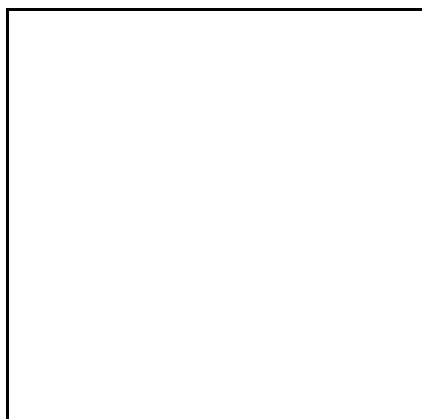
Een heel bijzondere partij speelde hij in Groningen, december 1995:

Y. Visser - B. Stillger

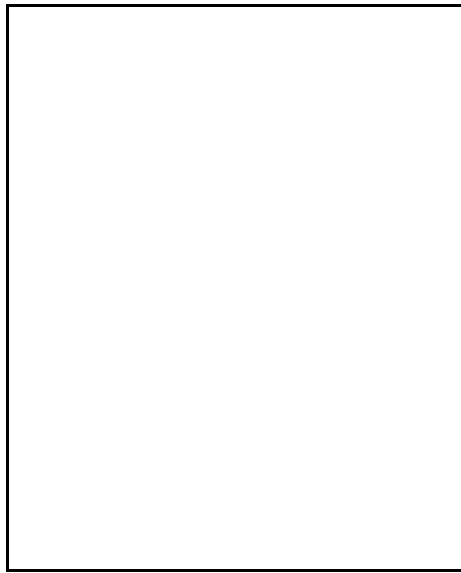
Koop Tjuchem-toernooi, 8e ronde

Siciliaans

1. e4 c5 2. Pf3 Pc6 3. g3 g6 4. Lg2 Lg7 5. 0-0 e5 6. d3 Pge7 7. c3 d5 8. exd5 Pxd5 9. Pbd2 0-0 10. Te1 Lf5 11. Pe4 b6 12. Pfd2 Dd7 13. Pc4 Lh3 14. Lh1 Tad8 15. a4 Pde7 16. a5 Le6 (Het spektakel gaat nu beginnen; allereerst een klassiek stukoffer.) **17. axb6 Lxc4 18. Pxc5 Dc8 19. b7** (Want 19. bxa7 Pxa7 levert niets op.) **19. .. Dc7** (Zie diagram) **20. dxc4!?!** (Het was de avond ervoor heel laat geworden, desondanks wits beste kans.) **20. .. Txd1 21. Txd1 Pb8** (Lelijk, maar goed. Na 21. .. Td8 22. Lg5 staat wit zo goed als gewonnen.) **22. b4 Pf5?** (Zwart heeft grootse blokkadeplannen, maar die blijken niet te werken; beter was het met 22 .. e4! tegenspel te zoeken. Voorlopige conclusie: remise.) **23. Txa7 Lf6 24. Ta8 e4** (Alsnog, maar nu te laat! Na het

geplande 24 .. Le7 gaat zwart kopje onder: **25. Txb8 Dxb8 26. Pd7** en de witte pionnen maken een einde aan de strijd.) **25. Lxe4 Lxc3 26. Pd7 Lxb4** (Er is niets meer.) **27. Pxf8 Lxf8 28. Lf4 Ld6 29. Txd6 Pxd6 30. c5** en zwart geeft op.

Jan Boersma

Na 18 seizoenen en 154 partijen voor Philidor I mag Jan Boersma (geb. maart 1958) tot de meest verdienstelijke spelers van de laatste 25 jaar gerekend worden. En zeker ook één van de trouwste, want al vele, vele jaren heeft Jan zijn werkkring in Arnhem. Zelf schrijft hij over zijn carrière bij Philidor:

Als 13-jarige ben ik lid van de schaakclub Sneek geworden en gedurende drie seizoenen speelde ik met Sneek in de tweede klas van de KNSB. Nadat Sneek was gedegradeerd werd ik in 1974 lid van Philidor. Daarvoor, in 1972 werd ik als 14-jarige uitgenodigd om deel te nemen aan een oefentoernooi van Philidor. Dit gebeurde op aanraden van Fedde van Wijngaarden, die ook andere jeugdige talenten als Eelco Visser en Jan Meijer een kans gaf. Ik had net enige naam gemaakt door het toernooi om de ZWH-cup (Zuidwesthoek Friesland) te winnen. Toppers als Hajje Kramer, Eddie Scholl en Fedde van Wijngaarden en hoofdklassespelers Wim Ooiman en Mr. A. de Groot moesten de jeugd in dat oefentoernooi naar een hoger niveau tillen. Fedde loofde een prijs van 25 gulden uit voor de beste aanvalspartij van het toernooi. In dit toernooi behaalde ik 3½ uit 7 en won de prijs voor de beste aanvalspartij tegen ... Fedde! Bovendien werd deze partij door Fedde zelf ter publicatie aangeboden aan de Leeuwarder Courant, voor de rubriek van Hajje Kramer. In 1974 debuteerde ik bij Philidor in het derde tiental, speelde enkele seizoenen in het tweede, waarna ik in het seizoen 1976-1977 een vaste plaats in het eerste verwierf. Het jaar daarvoor was ik Fries jeugdkampioen geworden en had een zesde plaats bereikt in het Nederlands jeugdkampioenschap.

Mijn beste prestaties voor Philidor leverde ik in het seizoen 1982-1983, toen ik in de hoofdklasse aan het 7e/8e bord 7½ uit 9 scoorde. Hoogtepunten waren daarnaast het behalen van de Friese titel in 1980 en het winnen van de interne competitie in 1984. In 1993 nam ik mijn oude plaats in Philidor II weer in, momenteel aan het eerste bord.

Kenmerkend voor Jan's prestatiecurve is zijn wisselvalligheid: dan weer speelt hij een gave aanvalspartij (want dat kon en kan hij), dan weer laat hij zich, in de verdediging gedrongen, kansloos afslachten. Maar nog steeds is hij een gevaarlijke rakker, zoals nog niet zo lang geleden (toen nog) clubgenoot Erik Hoeksema ondervond in het Fries Kampioenschap van 1996.

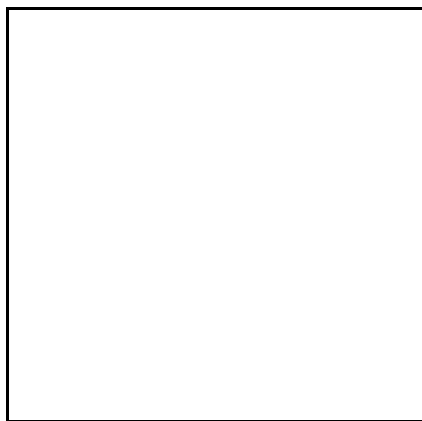
Jan Boersma - Erik Hoeksema IM

FK 1996 Leeuwarden, 5e ronde

Van Geet-opening

1. Pc3 c5 2. d4 cxd4 3. Dxd4 Pc6 4. Dh4 (Een curieuze opening, maar beslist niet ongevaarlijk voor zwart. Deze stelling kreeg Jan een paar maanden later ook op het bord tegen grootmeester Beim in een snelschaaktoernooi te Dieren. Beim speelde simpelweg 4. .. e6!? 5. Dxd8+ Kxd8 en won het eindspel.) 4. .. Pf6 5. Lg5 e6 6. e4

a6 7. 0-0 d6 8. f4 Da5? (Het juiste idee, de verkeerde uitvoering. Beter is 8. .. Dc7.)
9. Pf3 (Na 9. Lxf6 gxf6 10. Dxf6 Tg8 heeft zwart met zijn mooie zwartveldige loper voldoende compensatie voor de pion, een bekend thema uit het Siciliaans.) **9. .. Le7** (Want na het actieve 9. .. b5 is 10. Lxf6! (*nu we!*) 10. .. gxf6 11. Dxf6 Tg8 12. Pg5! bezwaarlijk.) **10. De1!** (Wit heeft nu een min of meer bekende stelling uit de Siciliaanse Rauzer op het bord met een extra tempo. Zwart mag kiezen uit vele kwaden. Na 10. .. b5 11. e5 b4 12. exf6 gxf6 13. Lxf6 Lxf6 14. Pe4 Le7 15. Pxd6+ Lxd6 16. Txd6 staat wit duidelijk beter en ook 10. .. 0-0 11. e5 dxe5 12. fxe5 Pd7 13. Lxe7 Pxe7 14. Ld3 is gunstig voor wit. Niettemin had zwart deze laatste mogelijkheid moeten kiezen.) **10. .. Dc7 11. e5 dxe5 12. fxe5 Pd7 13. Lxe7 Pxe7 14. Pe4 0-0** (De pion op e5 is natuurlijk onkwetsbaar. Wit kan daardoor een sterk paard op d6 posteren.) **15. Pd6 Pc5** (Na 15. .. Pf5 vreesde zwart 16. Pxf5 exf5 17. e6 fxe6 18. Dxe6+ Kh8 19. De7! met grote problemen. Hij komt nooit meer los.) **16. Ld3 Pf5?** (Het gaat van kwaad tot erger voor zwart. Beslist beter was 16. .. Pxd3+ 17. Txd3 Ld7, b.v. 18. Tf1 h6 19. g4 Lc6 20. g5 h5 en wie weet blijft zwart op de been.) **17. g4! Ph6** (Want na 17. .. Pxd6 volgt vernietigend 18. Lxh7+ (*gemist door de zwartspeler toen hij tot 16. .. Pf5 besloot*) 18. .. Kxh7 19. Dh4+ Kg8 20. exd6 gevolgd door 21. Pg5 en wit wint. Relatief het beste was nog het armoedige 17. .. Pxd3+ 18. Txd3 Pe7, want na de tekstzet wint wit geforceerd met een mooie combinatie, die zo de leerboekjes in kan.)

18. Lxh7+! Kxh7 19. g5! Pf5 (Ook na 19. Pg8 20. Dh4+ Kg6 21. Dh8! gevolgd door 22. Ph4+ slaat de witte aanval door.) **20. Pxf5 exf5 21. g6+! Kg8** (Of 21. .. Kxg6 22. Tg1+ Kh7 23. Dh4+ Kg8 24. Txd6+ Kxd6 25. Tg1+ en mat.) **22. Dh4 fxe6 23. Pg5 Tf7 24. Dh7+ Kf8 25. Dh8+ Ke7 26. Pxf7 Kxf7 27. Td8!** en na deze combinatoire wervelwind gaf zwart zich gewonnen.
 (Aantekeningen van de zwartspeler in N(oorder)B(reedte) 1996, nummer 2)

Eelke Wiersma

Eelke Wiersma (geb. februari 1973), student bedrijfseconomie te Groningen (hij is inmiddels bijna afgestudeerd) kreeg in het seizoen 1989-1990 als zestienjarige een vaste plaats in het eerste tental, nadat hij het jaar ervoor in Philidor II was uitgekomen en enkele malen succesvol was ingevallen in Philidor I. Daarvoor speelde hij in schaakclub Schaakwoude. Als jeugdspeler behoorde hij in zijn leeftijdscategorie steevast tot de landelijke top. Toch leek hij zo omstreeks zijn twintigste weinig vooruitgang in speelkracht meer te boeken, tot hij in 1994 een grote sprong voorwaarts maakte door zeer verrassend de voorwedstrijden van het NK (in Enschede) te winnen met de niet mis te verstane score van 7½ uit 9, daarbij een heel peloton vertegenwoordigers uit de

landelijke subtop als Riemersma, Hoeksema, Martens, Langeweg, Van der Werf en anderen achter zich latend. Over de erop volgende finale van het NK in 1995 in Amsterdam schreef hij een jaar later:

Het hoogtepunt in mijn schaakcarrière had de finale van het Nederlands kampioenschap in 1995 moeten worden. Ondanks de sterke bezetting (de grootmeesters Van der Wiel en Sosonko eindigden vlak voor me op de plaatsen 10 en 11) had ik op meer gehoopt dan 2½ uit 11 (5 remises). Hoe vaker ik erop terugkijk, hoe ontevredener ik word. Het aantal gemiste kansen is niet op de vingers van één hand te tellen. Helaas krijg je niet gemakkelijk een tweede kans, omdat het bereiken van de finale van het NK moeilijker is dan het spelen erin.

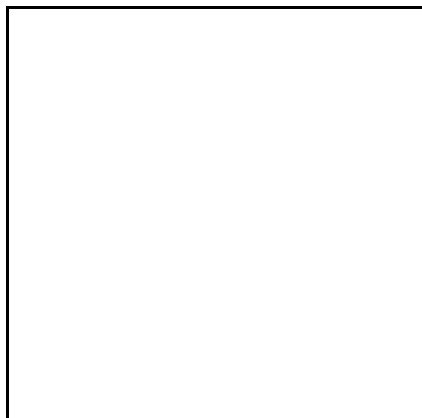
Als illustratie de partij tegen Van Wely.

E. Wiersma - L. van Wely GM

Amsterdam 1995

Siciliaanse opening

1. e4 c5 2. Pf3 d6 3. d4 cxd4 4. Pxd4 Pf6 5. Pc3 a6 6. Le3 e6 7. g4 h6 8. Df3 Pbd7 9. Dh3 Pe5 10. f3 Pg6 11. 0-0-0 b5 12. Dg2 Lb7 (In een eerdere partij had Van Wely 12. .. b4 13. Pc6 Dc7 14. Pxb4 d5 gespeeld, met behoorlijke compensatie voor de pion. Ik had deze stelling bekeken en aardige kansen voor wit ontdekt.) **13. h4 Tc8 14. g5 hxg5 15. hxg5 Txb1 16. Dxb1** (Een aardige variant levert 16. Pxe6!? fxe6 17. gxf6 op; na 17. .. Dxf6 18. Dxb1 Pe5 staat zwart echter beter.) **16. .. Pd7 17. f4** (Een goede zet was hier 17. Dh5! om de druk op e6 en g6 te verhogen. Na 17. .. Pc5 18. Lh3 b4 19. Pce2 Dd7 20. Pxe6 Pxe6 21. Pd4 staat wit prima.) **17. .. Txc3** (Zwart neemt het initiatief, vooral dankzij het feit dat wit bij de vorige zet e4 verzwakt heeft.) **18. bxc3 Da5** (Hier gaven Van Wely en Kuijf 19. Kd2 aan met de bedoeling 19. .. Dxa2 20. Pb3 Pc5 21. Lxc5 dxc5 22. Ta1 Db2 23. Tb1 Dxb1? (23. Da2 met gelijk spel) 24. Lxb5+. Ik denk dat zwart beter 19. .. b4 kan spelen.) **19. Ld3 Pc5 20. Pb3 Dxc3 21. Kb1 Pa4 22. Ld4 Dc7 23. Df3 Pxf4?!** (Door Kuijf in het toernooiboek met een uitroepeteken beloond. Beter is echter 23. .. e5 24. fxe5 dxe5 25. Lb2 (op La1 doet zwart Lb4 en Lc3) 25. .. Pxb2 26. Kxb2 Lb4 en zwart heeft het loperpaar en een prachtig veld op f4, terwijl wit met een kapotte pionnenstructuur en verzwakte zwarte velden zit. De tekstzet geeft wit tegenkansen.) **24. Dxf4 e5 25. Df2 exd4 26. Tf1 Pc3+ 27. Kb2 Pxe4 28. Dxd4 d5** Zie diagram

29. Te1? (Over goede kansen gesproken. Na 29. Lxe4 dxe4 30. Td1 kan zwart m.i. geen vin meer verroeren. Enkele varianten: 30. .. a5? 31. Pxa5 of 30. .. De7 31. Pc5 La8 32. Pxa6 of 30. .. g6 31. Pa5 La8 32. Df6 Dc8 33. De5+ Le7 34. Th1. Nu krijgt zwart de tijd om zijn stukken te hergroeperen.) **29. .. Ld6 30. Lxe4 dxe4 31. Kb1 Kf8 32. Th1 Kg8 33. Td1 Le5 34. Dc5 Dxc5** (Nog betere kansen geeft 34. .. Lc6 35. Pd4 Ld7.) **35. Pxc5 Lc6 36. g6** (Interessant is 36. Pxe4 Lxe4 37. Te1 Lf4 (37. .. Lxc2+ 38. Kxc2 Lf4 39. g6 fxg6 40. Te6) 38. Txe4 Lxg5 39. Te8+ Kh7 40. Ta8. Beter is waarschijnlijk 36. .. Kh7.) **36. .. fxg6 37. Te1** (Beter 37. Pxe4 Lf4 al houdt zwart winstkansen.) **37. .. g5 38. Pxe4 g4** (Nu is de pion te ver opgerukt. Wit is definitief verloren.) **39. Pg5 Lf6 40. Te6 Ld7 41. Td6 Lf5 42. Pe6 g3 43. Pd4 Lg4!** en wit geeft op.

Zoals ook uit de bovenstaande partij blijkt heeft Eelke een scherpe stijl, die geschraagd wordt door een zeer goede openingskennis. Hij gaat een principiële gevecht zelden uit de weg, ook niet tegen de allersterksten. Als een van zijn beste prestaties moet nog genoemd worden het behalen van het Fries kampioenschap in 1995. Momenteel speelt Eelke voor Groningen, omdat hij beslist op meesterklasseniveau wil spelen en sterke banden heeft met deze vereniging (hij neemt er al enige jaren deel aan de interne competitie). Hij verwacht zelf op niet al te lange termijn bij Philidor terug te keren.

Jan Hania

Jan Hania (geb. mei 1962), van beroep docent aan het Van Hall Instituut te Leeuwarden, keert na de voltooiing van zijn studie terug naar Friesland. Sinds 1990 is hij lid van Philidor en vanaf seizoen 1993-1994 speler van Philidor I. Van 1994 tot 1996 wordt hij driemaal achter elkaar op overtuigende wijze clubkampioen, voorwaar geen geringe prestatie met concurrenten als Babak Tondivar, Migchiël de Jong en de beide opkomende jeugdspelers Sybolt de Boer en Sipke Ernst. Jan is vooral een tacticus: 'schuifpartijen' zijn niet aan hem besteed. Soms worden zijn resultaten wel eens negatief beïnvloed door zijn rusteloos zoeken naar het creatieve element in de stelling. Hoewel hij voor het spelen van toernooien geheel op zijn vakanties is aangewezen heeft hij zich als doel gesteld nog eens de meestertitel te verwerven. (*'Je moet jezelf doelen blijven stellen in het leven.'*)

Een fraaie partij speelde hij tegen de eerste bordspeler van SMB uit Nijmegen.

Jan Hania - Theo Hommeles
VB-toernooi, Leeuwarden 1994
Moderne verdediging

1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Pc3 c6 (Een flexibel, maar enigszins passief systeem; zwart kan zowel d5 als d6 spelen, terwijl ook zetten als Db6, Da5 en b5 mogelijk blijven.) 4. f4 d6 5. Le3 Db6 6. Dd2 (Wit reageert niet op de aanval op b2; in de partij Visser-Tseshkovsky, een paar ronden later, werd 6. Tb1 gespeeld; zwart had daar geen problemen in de opening.) 6. .. Pf6 (Met de dreiging Pg4.) 7. Pf3 d5 (Verrassend! Hier verzonk ik in gedachten en dacht na over de variant 8. e5 Pe4 9. Pxe4 dxe4 (*niet 9. .. Dxb2 10. Dc3!*) 10. d5 Dxb2 11. Ld4 Da3 met erg onduidelijk spel. Zwart heeft echter wel een pion meer. Intuïtief kwam ik tot de volgende beslissing.) 8. 0-0-0!? Pxe4 9. Pxe4 dxe4 (Zwart heeft de handschoen opgenomen.) 10. Pe5 (Een merkwaardige stelling, waarin niet zoveel aan de hand lijkt. Toch moet zwart erg oppassen! Van dit soort stellingen houd ik.) 10. .. Dc7 (Een alternatief lijkt 10. .. f6 11. Pc4 Dc7 12. d5 met onduidelijke stelling.) 11. Lc4 f6 (Hier lijkt 11. .. 0-0 het veiligst, waarna 12. h4! wit interessante mogelijkheden biedt. Vrijwillig de zwarte loper ruilen tegen het witte paard op e5 lijkt geen goede optie, wit wordt dan te sterk op de zwarte velden. Overigens had ik geanticipeerd op de tekstzet toen ik 11. Lc4 speelde.) 12. Lf7+! (Een grote verrassing voor zwart, na 12. Pf7 Tf8 was het paard gevangen geweest. Nu zet wit een tweede stuk en prise!) 12. .. Kf8 13. Thf1

Zie diagram

(Een schitterende stelling!) 13. .. Lf5 (Zwart denkt de aanval met deze blokkadezet tegen te gaan.) 14. g4 fxe5 (Zwart kan niet langer wachten en meent nu een stuk te winnen onder de relatief meest gunstige omstandigheden. Een alternatief was 14. .. Lxg4, maar dan volgt 15. Lxg6 hxg6 16. Pxd6+ Kf7 17. Pxd8+ Lxd8 18. f5! met lastige stelling voor zwart. Materieel is zwart in het voordeel, maar de open g-lijn is erg vervelend. Bovendien speelt de slechte ontwikkeling van z'n stukken hem parten.) 15. fxe5 Kxf7 16. gxf5 gxf5 (Noodzakelijk.) 17. Txf5+ Ke8 (Vluchten naar de damevleugel.) 18. De2 (De witte dame kijkt mee om de hoek.) 18. .. Pd7 (Eindelijk enige ontwikkeling, het is echter te laat!) 19. Dh5+ Kd8 20. Tf7 Lf8 21. Df5! (Zet zwart helemaal vast; er dreigt 22. e6 Pf6 23. Txf6!) 21. .. Da5 (Voorkomt 22. e6, dus

...) 22. d5! cxd5 23. e6 Kc7 24. Lf4+ Kb6 25. exd7 (Met wel erg veel dreigingen!) 25.
.. Ka6 26. Txd5 Dxa2 27. Dxe4 en in deze stelling gaf zwart op.
(Aantekeningen van Jan Hania)

De tegenwoordige generatie

Overall in de schaakwereld ziet men een opmars van de jeugd en zo ook bij onze vereniging. Was het tot voor enkele tientallen jaren zo dat een debuut in het eerste team van een speler van 17 of 18 jaar al als heel bijzonder werd gekenschetst, inmiddels is het heel normaal in een tientallenwedstrijd aan de andere kant van de tafel iemand aan te treffen die de korte broek nauwelijks ontgroeid is. De sterk verbeterde jeugdopleiding binnen de verenigingen en de regionale en landelijke training van de jeugdige talenten zijn daar debet aan.

Philidor heeft de laatste jaren niet te klagen over de aanwas van jeugdig talent, want het heeft in de even oude Sybolt de Boer (geb. januari 1979), Sipke Ernst (geb. januari 1979) en de nog jongere Jan Werle (geb. januari 1984) spelers die in Friesland reeds tot de sterkeren behoren en ondanks hun jeugdige leeftijd al over heel wat wedstrijdervaring beschikken. Sybolt werd in 1996, op 17-jarige leeftijd dus, in een sterk bezet toernooi seniorenkampioen van Friesland, Sipke Ernst is meervoudig jeugdkampioen van onze provincie en al enkele keren dicht bij het behalen van een meesterresultaat geweest en Jan eindigt bij toernooien in zijn leeftijds categorie stevast bij de bovensten. Nadat Sipke zich het vorig seizoen reeds een vaste plaats in het eerste tental verworven heeft (het acclimatiseren in de hoofdklasse bleek hem overigens niet eenvoudig af te gaan), zijn nu ook Sybolt en Jan in het keurkorps opgenomen: met zijn leeftijd van 13 jaar is Jan de jongste speler die ooit in Philidor I gespeeld heeft. Sybolt had tegelijk met Sipke zijn entree kunnen maken, maar om niet geheel duidelijke redenen gaf hij er de afgelopen seizoenen de voorkeur aan voor Groningen uit te komen (en met succes).

Sipke Ernst

Sipke Ernst leerde op negenjarige leeftijd schaken. Op zijn tiende ging hij voor het eerst naar schaakclub Schaakwoude en sinds zijn veertiende is hij lid van Philidor. Heel bijzonder is de steun die hij van zijn oom Marten ondervindt: overall waar Sipke schaakt treedt deze als privé-chauffeur en verzorger op.

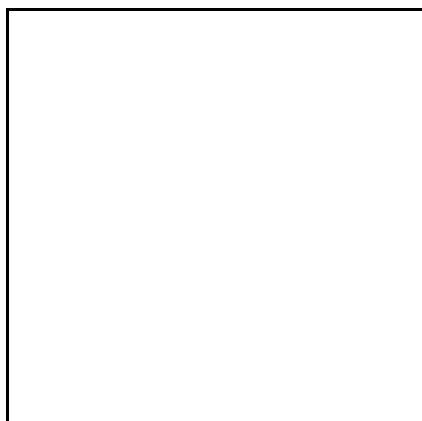
Zijn spel vertoont een gestage vooruitgang; zijn stijl van spelen is moeilijk te definiëren, lijkt rommelig, maar dikwijls blijken de stukken op het beslissende moment op de juiste plaatsen te staan. Gezien de progressie in zijn spel hoopt hij binnen enkele jaren IM te worden. In Groningen 1996 zat hij voor de tweede keer erg dicht bij zijn eerste IM-norm, maar die bleek helaas net niet haalbaar. Uit dit toernooi de volgende aardige partij:

A. Summerscale (2505) - Sipke Ernst (2250)

Groningen 1996, 6e ronde

Benkö-gambiet

1. d4 Pf6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. Pf3 g6 5. Dc2 bxc4 6. e4 Lg7 7. Lxc4 d6 8. 0-0 0-0
9. Pc3 Pbd7 10. Lf4 Pb6 11. Le2 Ph5!? (Een nogal vage zet. Na een meer normale
zoals 11. .. Lb7 heeft zwart geen gemakkelijke stelling) 12. Le3 f5 (Een zet die een
Benkö-speler zeker niet lichtvaardig mag spelen. Hij verzwakt veld e6. 13. exf5 Lxf5
14. Ld3 lijkt mij nu erg sterk voor wit.) 13. Pg5 f4 14. Ld2 Le5 15. a4 a5 16. Pb5!
(Als nu ook nog 17.Lc3 kan volgen, blijft er niet al te veel van mijn stelling over.) 16. ..
e6 17. Pxe6?? (Een grote fout die de kansen volledig doet keren; zwart krijgt nu een
gevaarlijke aanval in handen. Sterk is 17. Pf3 en wit staat beter.) 17. .. Lxe6 18. dxe6
Zie diagram

18. .. f3! (Winnend.) 19. Lxf3 Txf3 20. gxf3
Dh4 21. Tfc1 (Na 21. f4 Dg4+ 22. Kh1 Df3+
23. Kg1 Lxf4 24. Dc3 (24. Tfc1 Lxh2+ 25.
Kxh2 Dxf2+ en mat) 24. .. Dg4+ 25. Kh1
Lxd2 26. Dxd2 Df3+ 27. Kg1 Pf4 loopt wit
ook mat.) 21. .. Dh3 22. Le3 Lxh2+ 23. Kh1
Lf4+ 24. Kg1 Pg3! en wit geeft op.
(Aantekeningen van Sipke Ernst)

Sybolt de Boer

Sybolt de Boer heeft de jeugdopleiding van Philidor onder leiding van Henny Collignon doorlopen. Voor een speler van zijn leeftijd heeft hij al een rijp positiegevoel, maar ook tactisch staat hij zijn mannetje. Hij kan nog aanzienlijk sterker worden als hij erin slaagt de slordigheden en lichtzinnigheden, die zijn spel nu soms nadelig beïnvloeden, te vermijden. In het open toernooi van Groningen 1994 (hij was dus toen nog maar 15) versloeg hij een Deense IM in een lang niet foutloze, maar wel zeer interessante partij met verborgen combinatoire wendingen:

Sybolt de Boer - J. Fries-Nielsen Groningen 1994, Pirc-verdediging

1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Pf3 d6 4. Le2 Pf6 5. Pc3 0-0 6. 0-0 a6 (Een wat ongebruikelijk systeem om snel tot b5 te komen.) 7. Te1 Pc6 (Konsekwent was 7. ... b5, want voor de tekstzet was de vorige zet overbodig.) 8. d5 Pe5 (Meestal wordt de voorkeur gegeven aan 8. ... Pb8, omdat de dubbelpion op de e-lijn enigszins in de weg staat.) 9. Pxe5 dxe5 10. a4 Pe8 11. a5 Pd6 12. f3 f5 13. Ld3 f4 14. Pa4 (Met eenvoudige middelen heeft wit zich verzekerd van een flink ruimtelijk overwicht.) 14. ... g5 15. c4 Tf6 16. b4 Tg6 17. Ta2 (Zo kan de witte toren snel ingrijpen op de andere zijde van het bord.) 17. ... h5!? (Direct 17. ... g4 ligt meer voor de hand.) 18. Kh1 g4 19. Tg1 Pf7 (Dit paard wil naar de koningsvleugel om de aanval te versterken, maar het blijft onderweg steken.) 20. c5 (Deze opmars heeft wit tot dusver achterwege gelaten om het zwarte paard geen gelegenheid te geven via b5 naar het steunpunt d4 te gaan.) 20. ... Pg5 21. Lc4 Kh8 22. Td2 Df8 23. c6 Pf7!? (Onderweg naar het nu weer vrijgekomen punt d6. Een ander idee was 23. ... bxc6 24. dxc6 Le6.) 24. cxb7 Lxb7 25. Pc5 Lc8 26. Pe6!? (In aanmerking kwam ook 26. Lb2 Pd6 27. Lb3 om de druk op e5, met eventueel Pd3, te verhogen.) 26. ... Lxe6 27. dxe6 Pd6 28. Ld5 Tb8 29. Tc2 Txb4 30. Txc7 Td4 31. Dc2 gxf3 32. gxf3 Txc7+ 33. Kxc1 Df6 34. La3? (34. Lb2 had gemakkelijk gewonnen, b.v. 34. ... Tb4 35. La3.) 34. ... Dg5+ 35. Kh1?! (Waarschijnlijk waren beide spelers in dit stadium in tijdnood. Hier was de keuze moeilijk, want 35. Kf1 kwam sterk in aanmerking.) 35. ... Dh4 36. De2 (Zie diagram.) 36. ... Lf6? (Zwart had zijn tegenstander hier in een zeer verborgen valstrik kunnen lokken door 36. ... Ta4! te spelen, want na argeloos 37. Lxd6 Ta1+ 38. Kg2 Dg5+ 39. Kh3 lijkt de zwarte aanval niet verder te gaan. Er volgt echter 39. ... Tg1! (*dreigt 40. ... Tg3+ en mat*) 40. Df2 Lf6!! met de beslissende dreiging 41. ... Dg4+!! 42. fxg4 hxg4 mat. Na 36. ... Ta4! is het zeer de vraag of wit nog wel beter staat.) 37. Lxd6 exd6 38. Df1! Td2 39. Dg1 (Dekt het dreigende mat op h2 en dreigt zelf met 40. e7 onmiddellijk te winnen.) 39. ... Txc7+? (Lijkt eeuwig schaak te houden, maar de schijn bedriegt. Veel gevaarlijker was 39. ... Dh3!, waarna wit zelfs verliest na 40. Tc8+? Kh7

diagram na 36. De2

41. Dg8+ Kh6. Na 40. Tc3 Txb2+ houdt zwart wel eeuwig schaak. Wit kan echter zeer fraai winnen door 40. Dg8+!! Kxg8 41. e7+ Kg7 42. e8D+ Kh6 43. Df8+ Kg5 44. Tg7+ Lxg7 45. Dxb7+ Kh4 46. Df6 mat)

40. Dxb2 De1+ 41. Dg1 Dh4+ 42. Kg2! en zwart gaf het op, want de witte koning ontkomt: 42. .. Dg3+ 43. Kf1 Dxf3+ 44. Ke1 Lh4+ 45. Kd2 en wint. (Aantekeningen van Scholl naar die van Kramer in de Leeuwarder Courant van 28-1-95)

Jan Werle

Jan Werle schrijft over zichzelf: *Ik kreeg op mijn achtste verjaardag van mijn ouders een schaakcomputer en dat hebben ze geweten; ze werden er gek van de godganse dag het gepiep van dat elektronische ding te moeten aanhoren. Al snel mocht ik lid worden van de jeugdafdeling van Philidor die onder leiding stond van de heren Kamstra en Collignon. In 1993 nam Babak Tondivar de rol van trainer over. Van hem heb ik veel geleerd op positioneel gebied. Tactisch heb ik vooral veel opgestoken van Rob Brunia,*

Herman Grooten (bij wie ik van de Stichting Schaak Friesland mocht trainen) en Cor van Wijgerden. Naast het behalen van veel Friese jeugdtitels ben ik tot nu toe drie keer Nederlands kampioen geweest bij de jeugd t/m tien jaar in 1994, t/m twaalf in 1996 en t/m veertien jaar in 1997 (gedeeld met twee anderen). Ook heb ik 1995 en 1996 de Open Franse Jeugdkampioenschappen in Bagnoux voor spelers t/m twaalf jaar gewonnen en werd ik vorig jaar bij het open NK voor de jeugd t/m zestien jaar tweede. Op het WK 1996 in Menorca heb ik met 6 uit 11 minder gepresteerd. Dat moet de volgende keer beter. Mijn KNSB-rating is sinds april 2046 en ik verheug me heel erg op het spelen in Philidor I in de 1e klasse KNSB. Ik hoop dat we dit seizoen of volgend seizoen weer omhoog kunnen naar de meesterklasse. Afgelopen jaar speelde ik in Philidor II - een leuk team met aardige mensen - in de tweede klasse KNSB en scoorde 6 uit 9, op het laatst aan de borden twee of drie. Ik heb daar toen een aardige partij gespeeld tegen Michiel Wunnink (2078) van Caïssa. Die partij kwam ook nog op het NOS Jeugdjournaal, dat een paar minuten zendtijd aan mij besteedde.

Erelijst Koninklijke Schaakclub Philidor 1847

Ere-voorzitters

A. de Jong Wz, 1863
H. Kuipers, 1895
D. P. Bergema, 1939
A.J. Woelders, 1971
Waling Dijkstra, 1972
F.W. Brouwer, 1978

Ere-leden.

A. Adriani, 1866
J.J. van Haagen, 1868
J. Bischoffer, 1872
J. Hardorff, 1893
A. Oosterhoff, 1911
S.J. Rienks, 1947
J. Durksz, 1947
O. Meijer, 1947
C. van Diepen, 1947
J. Tiemersma, 1947
J. van Beek,
E. Ploegh,
H. Kramer,
Th.P. van den Tol,
K.D. Mulder van Leens Dijkstra, L.J.
Scholl, 1980
W.A.A. Aarts, 1985

Leden van verdienste

W Simonides, 1938
B Ondersteijn, 1955
G Faber,
A van der Wal, 1960
J. v.d. Schaaf, 1976
H. Slaterus, 1976
FF van Wijngaarden, 1976
S de Bruin,
A Rosier,
FH Kernkamp, 1981

President, later voorzitter

A. de Jong Wz	1847-1863
J. Trip	1863-1865
H. Kuipers	1865-1868
Jak. Plet	1868-1869
M. Simon	1869-1870
H. Cremer	1870-1872
F. A. Posthuma	1872-1876
H. Kuipers	1876-1895
S. D. Posthumus	1895-1904
J. Boorsma	1904-1909
IJ. Bolman	1909-1914
F. van Setten	1914-1918
N. Struiksma	1918-1926
G. J. Velds	1926-1929
E. Ploegh	1929-1930
F. Minnema	1930-1931
E. Ploegh	1931-1932
D.P. Bergema	1932-1939
E.J. Hoexum	1939-1940
D.P. Bergema	1940-1941
Waling Dijkstra	1941-1951
B. Ondersteijn	1951-1955
S. de Bruin	1955-1959
D.M. van Ekelenburg	1959-1967
A.J. Woelders	1967-1971
Waling Dijkstra	1971-1972
W.A.A. Aarts	1972-1974
F.W. Brouwer	1974-1978
F.H. Kernkamp	1978-1981
L.J. Scholl	1981-1984
J.J. Hoepman	1984-1987
H.N. van Wilgenburg	1987-1997
D.E. Heere	1997

Secretaris/penningmeester

B.P. Plantenga	1847-1849
P.T. Plantenga	1848-1849
P. Geerts	1849-1850
J. Romein	1850-1852
P. Geerts	1852-1853
G.E. Terhorst	1853-1856
W. Troost	1856-1865
J.J. van Haagen	1865-1868
P.C. Maan	1868-1888
J.A. Wissink	1888-1897
J.E. Schreuder	1897-1899
F.K. Bokma	1899-1903
F. Bakkers	1903-1904

Secretaris

A. Oosterhoff	1904-1908
J.A. Kamp	1908-1910
A. Oosterhoff	1910-1911
J.B.N. Ruben	1911-1915
D.P. Bergema	1915-1923
P.D. Bosch	1923-1925
D.P. Bergema	1925-1926
J. Jansma	1926-1929
F. Minnema	1929-1930
F.W. Kokje	1930-1932
J. van der Wal	1932-1933
H. Slaterus	1933-1939
J.C. van Vliet	1939-1941
H. Slaterus	
H.F. Schotanus	1945-1951
A. van der Wal	1951-1954
L.J. Scholl	1954-1955
G. de Jong	1955-1957
C. Sjoerdsma	1957-1960
J.C. Dicke	1960-1961
J. de Vries	1961-1963
M. Kramer	1963-1968
R. Morrema	1968-1971
R.A. Visser	1971-1977
J.J. Hoepman	1977-1978
J. Verbeek	1978-1981

D. Kruithof	1981-1982
J. Koster	1982-1986
A. van der Heide	1986-1987
W. Veenstra	1987-1989
W. Wijnstok	1989-1995
P. Venhuizen	1995-

Penningmeester

D.B. Kalma	1904-1906
IJ. Bolman	1906-1909
K. Douma	1909-1918
S. Miedema	1918-1922
L. Knier	1922-1925
J.C. van der Lecq	1925-1926
M.E. van Terwisga	1926-1929
D. Dijkstra	1929-1934
W. van Terwisga	1934-1938
W. Simonides	1938-1939
J. Fransen Wzn	1939-1945
G. Faber	1945-1951
A.S. Kas	1951-1959
G. de Jong	1959-1963
J. de Vries	1963-1965
A. Dijkstra	1965-1969
G. de Boer	1969-1973
H. Groenewold	1973-1975
W. vd Bilt	1975-1983
B. Drijver	1983-1987
A. van der Heide	1987-1992
D. Kruithof	1992-1993
R. van der Meulen	1993-1995
E. Heidinga	1995

Wedstrijdleider

J.S. Vellinga	1945-1950
G. Klinkenberg	1950-1951
K.D. Mulder v L D	1951-1955
S. Tempel	1955-1958
J. de Groot	1958-1961
J. Lont	1961-1963
Ds J. Vermeer	1963-1964
S.J. Hengst	1964-1965
H.M. v Wagtenonk	1965-1967

H.H. van Dam	1967-1968
F.W. Brouwer	1968-1974
F.F. v Wijngaarden	1974-1976
F.W. Brouwer	1976-1977
D.A. Kruithof	1977-

Topschaak

H. van Popta	1979-1984
W. Jongsma	1987-1993
H. van Popta	1993-

Redacteuren

(soms geen bestuurslid)

Waling Dijkstra	1938-1939
H. Kramer	1939-1940
A. van der Wal	1951-1956
A.R. van der Linden	1956-1962
L.J. Scholl	1962-1966
R.A. Visser	1966-1968
R.A. Visser / S.H. Postma	1968-1971
F. v Wijngaarden cs	1971-1975
F.W. Brouwer	1975-1976
D.A. Kruithof	1976-1984
D. Lont	1984-1989
B. Breuker	1989-1991
M. Heere	1991-1992
D. Lont	1992-1995
A. Bakema	1995

Vice-president

(later vice-voorzitter genaamd)

Jac. Plet	1864-1868
H. Cremer	1868-1869
T. Wiegersma	1869-1871
F. A. Posthuma	1871-1872
J. Plet Jzn	1872-1877
J. Theunisse	1877-1895
F.K. Bokma	1895-1899
F. Bakkers	1899-1903
A. Meijer	1904-1906
D.B. Kalma	1906-1911
S. Miedema	1911-1915
N. Struiksma	1915-1918
A. Aalbers	1918-1926
B. Ondersteijn	1941-1951
G. Klinkenberg	1951-1955
C. Sjoerdsma	1955-1956
H.H. van Dam	1956-1957
G. de Jong	1957-1958
S. Tempel	1958-1961
J.C. Dicke	1961-1963
A.S. Kas	1963-1968

A.C. Pieron	1968-1971	F.W. Kokje	1929-1930
F.W. Brouwer	1971-1972	E. Ploegh	1930-1931
F.H. Kernkamp	1972-1978	H. Slaterus	1931-1933
B. Drijver	1978-1983	G. Rosier	1933-1939
J.J. Hoepman	1983-1984	B.J. van der Wal	1933-1934
H. van Popta	1984-1987	W. Simonides	1934-1938

Vice-secretaris, 2e secretaris

J.C. Beekhuis	1904-1908	J. Fransen Wzn	1938-1939
N. Struiksma	1907-1914	K. Schäfer	1938-
S. Miedema	1914-1918	B. Verhoeven	1939
L. Knier	1918-1922	T. Taekema	1939
IJ. Bolman	1922-1926	J. Dijkstra	1939
H. Kramer	1951-1955	J. Zandstra	1940

Commissaris v materiaal

J. de Vries	1945-1951
T. van der Geest	1951-1952
J. van Beek	1952-1956
A. Henstra	1956-1957
J. van Beek	1957-1961
D.N. Bergstra	1961-1963
A.W. de Jong	1977-1978
J. Meijer	1979-1980

Jeugdleider

F.F. van Wijngaarden	1972-1974
J. Koster	1974-1979
B. Drijver	1979-1980
G. van Everdink e.a.	1980-1981
H. Langbroek	1981-1982
J.W. Elkhuisen	1982-1986
W. Veenstra	1986-1987
J. Braams	1987-1988
S. Prakken	1988-1992
H. Collignon	1992-1995
W. Cornelissen	1995

Algemene bestuursleden

J. Keur	1926-1929
J. Durksz	1926-1929
F. Polet	1929-1933

Kampioenen van Philidor

1904	D. Keestra
1905	D. Keestra
1906	F.A. van Heijst
1907	N. Struiksma
1908	F.A. van Heijst
1909	F.A. van Heijst
1910	F.A. van Heijst
1911	N. Struiksma
1912	S. Dijkstra
1913	S. Miedema
1914	J.R. van Beek
1915	J.R. van Beek
1916	S. van Driesum
1917	N. Struiksma
1918	S. Miedema
1919	S. Miedema
1920	N.J.L. Grossier
1921	J.L. Durksz
1922	
1923	
1924	
1925	
1926	
1927	
1928	
1929	S. Miedema

1930	J. Durksz	1972	A. de Groot
1931	J. Durksz	1973	F. van Wijngaardem
1932	J.S. Rienks	1974	F. van Wijngaarden
1933	E. Ploegh	1975	H. van Popta
1934	E. Ploegh	1976	R. Visser
1935	E. Ploegh	1977	F. van Wijngaarden
1936	H. Kramer	1978	R. Visser
1937	H. Kramer	1979	W. Aarts / A. de Groot
1938	H. Kramer	1980	F. van Wijngaarden
1939	H. Kramer	1981	W. Aarts / A. de Groot
1940	H. Kramer	1982	W. Jongsma
1941	H. Kramer	1983	W. Jongsma
1942	H. Kramer	1984	J. Boersma
1943	H. Kramer	1985	Y. Visser
1944	H. Kramer	1986	A. Lont
1945	H. Kramer	1987	A. Lont
1946	H. Kramer	1988	W. Veenstra
1947	H. Kramer	1989	R. Visser
1948	H. Kramer	1990	C. Kamstra
1949	H. Kramer	1991	C. Kamstra
1950		1992	C. Kamstra
1951	K.D. Mulder v LD	1993	B. Tondivar
1952	H. Kramer	1994	J. Hania
1953	H. Kramer	1995	J. Hania
1954	H. Kramer	1996	J. Hania
1955	H. Kramer	1997	E. Scholl
1956	H. Kramer		
1957	H. Kramer		
1958	H. Kramer		
1959	H. Kramer		
1960	H. Kramer		
1961	H. Kramer		
1962	H. Kramer		
1963			
1964	H. Kramer		
1965	H. Kramer		
1966	P. Boersma		
1967	H. Kramer		
1968	G. vd Lei / A. Tilstra		
1969	Tj. Wiersma		
1970	H. Kramer		
1971	Th.P. van den Tol		

Philidor's schaaklokalen.

Café Van der Wielen, Sacramentsstraat	1847-1895
Friesch Koffiehuis, Wirdumerdijk	1895-1904
Café Spoorzicht, Zuiderplein	1904-1906
Café Visser, Sacramentsstraat	1906-1909
Hotel De Klanderij, Zuiderplein	1909-1912
Friesch Koffiehuis, Wirdumerdijk	1912-1941
Harmonie	1941-1950
Hotel Amicitia, Wirdumerdijk	1950-1951
Hotel De Klanderij, Zuiderplein	1951-1969
Kantine FBTO	1969-1970
Harmonie	1970-1978
Kantine GAK	1978-1979
Harmonie	1979-1986
Doopsgezind Centrum, Ruiterskwartier	1986-1993
Denksportencentrum, Kalverdijkje	1993-

Oplossingen van de problemen op blz. 276

Probleem 1: Dirk Boven, Idee und Form 1995.

Sleutelzet 1. **Dc6** met varianten:

1. .. Dxa4 2. Pxd6 mat; 1. .. dxc6 2. c8D mat; 1. .. Th7 (Th6 of Tg5+) 2. T(x)g5 mat;
1. .. Pc5 2. Pxd6 mat; 1. .. Pxe5 2. Pd4 mat; 1. .. Pf4 2. e4 mat. Verleidingen: 1. c8D
Dxa4!; 1. c8P dxe5!; 1. Dc4 Phf2!; 1.Dh2 Pg3!

Toelichting van de componist: Drievoudige paardontpenning, dubbele blokkade.

Probleem 2: Dirk Boven, Tagesanzeiger 1982

Sleutelzet 1. **Pg7** met varianten:

1. .. Kc3 2. Pc4+(A) Kd4 3. c3(B) mat; 1. .. Ke3 2. c3(B) e5 3. Pf5(C) mat; 1. .. e5 2.
Pf5+(C) Kc3 3. Pc4(A) mat.

Verleiding 1. Pf4 e5! 2. Pd5? pat.

Toelichting van de componist: AB-BC-CA-cyclus.

Probleem 3: S. Kamstra, Tijdschrift van de NSB 1900

Sleutelzet 1. **Lf3**.

Probleem 4: S. Kamstra, Tijdschrift van de NSB 1899

Sleutelzet 1. **Db2**.

Probleem 5: G.A. Croes, Oploswedstrijd 1944

Sleutelzet 1. **b6** (dreigt 2. bxa7 3. a8D en 4. Dxc2 mat) met variant: 1. .. Lb8 2. Da8!
Dxa8 3. b7! Dxb7 4. Lxb7 mat.

Toelichting van de componist: Muizenval.

Probleem 6: G.A. Croes, Probleemblad maart/april 1965

Opgedragen aan N.G.G. van Dijk

Sleutelzet 1. **Tg7** (dreigt 2. Kf7! en 3. Pe4 mat) met varianten: 1. .. f3 2. Kh5!; 1. .. e4
2. Kh6!; 1. .. Td5 2. Kf6!

Toelichting van de componist: Halfpenning voorkomt penning.

Probleem 7: J.H. Turkstra, Derde prijs Probleemblad 1970

Sleutelzet 1. **Dc4** met varianten:

1. .. d3 2. De4 mat; 1. .. Tb5 2. De2 mat; 1. .. Tb6 2. Dxd5 mat.

Verleidingen: 1. Tc4 Tb5!; 1. Lc4 d3!

Toelichting van de componist: Als de twee witte grimshaw-verleidingen (wederkerige lo-
per/toren interferentie) falen, moet de witte dame het zelf opknappen; matverandering
doordat de zwarte toren d6 wordt ontpend.

Probleem 8: J.H. Turkstra, The Problemist 1985 (Tweeling)

(a) Gewoon helpmat (zwart begint en helpt mee aan zijn eigen mat):

1. .. Pd3 2. Pxb3 Pe1 3. Pe3 mat.

(b) Circe helpmat in twee (geslagen stukken herrijzen op hun veld van oorsprong): 1. ..

Pxc1 (het op een zwart veld geslagen paard herrijst op het zwarte veld g1, dus) 2. Pf3

Pxc2 (nu staat er een wit paard op b1!) 3. Pc3 mat.

De matposities in (a) en (b) zijn elkaars spiegelbeeld. In (b) gaat manier (a) niet op wegens schaak door de op c8 herboren zwarte loper!

Verantwoording